

Møte onsdag den 5. februar kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 45):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 11)
2. Referat

Presidenten: Representantene André *Kvakkestad*, Olav *Akselsen*, Audun Bjørlo *Lysbakken*, Jorunn *Ringstad*, Synnøve *Konglevoll*, Aud *Gaundal*, Øystein *Djupe-dal*, Per Ove *Width*, Elsa *Skarbøvik* og Per Erik *Monsen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger fire permisjonssøknader:

- fra Senterpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Morten *Lund* fra og med 5. februar og inntil videre
- fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Rolf *Reikvam* fra og med 5. februar og inntil videre
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Hill-Marta *Solberg* i tiden fra og med 5. februar til og med 7. februar for i regi av Nordisk Råd å delta i møter i Den faste parlamentarikerkomite for arktisk samarbeid, i Washington
- fra representanten Karin *Andersen* om permisjon i tiden fra og med 5. februar til og med 7. februar for som representant for Den Interparlamentariske Union å delta i konferansen «Nulltoleranse for kvinnelig kjønnslemlestelse», i Addis Abeba i Etiopia

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Akershus fylke: Christian *Holm*
 - For Hedmark fylke: Helge *Bjørnsen*
 - For Nordland fylke: Tomas *Norvoll*
 - For Sør-Trøndelag fylke: Karin *Galaen*

Presidenten: Christian Holm, Helge Bjørnsen, Tomas Norvoll og Karin Galaen er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Jens Stoltenberg (A): Jeg foreslår Kjell Engebretsen.

Presidenten: Kjell Engebretsen er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Kjell Engebretsen anses enstemmig valgt som settepresident for inneværende ukes møter.

Representanten Kjetil Bjørklund vil framsette et privat forslag.

Kjetil Bjørklund (SV): På vegne av Per Ove Width, Odd Roger Enoksen og meg selv vil jeg legge fram forslag om at Regjeringen må legge fram en sak for Stortinget om arbeidet med effektivisering av økonomi- og logistikkledelse i Forsvaret.

Presidenten: Representanten Karl Eirik Schjøtt-Pedersen vil framsette et privat forslag.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): På vegne av representantene Karita Bekkemellem Orheim, Eva M. Nielsen, Reidar Sandal og meg selv vil jeg framsette forslag om tiltak for å bedre den økonomiske situasjonen for Kirken.

Presidenten: Representanten Per Sandberg vil framsette to private forslag.

Per Sandberg (FrP): På vegne av representantene Jan Arild Ellingsen, Kenneth Svendsen og meg selv fremmer jeg forslag om å iverksette et prøveprosjekt for utprøving av elektronisk merking av kjøretøy for å effektivisere og modernisere politiets kontrollrutiner.

Og på vegne av representanten Torbjørn Andersen og meg selv fremmer jeg forslag om reisebegrensning for asylsøkere og utlendinger med norske reisedokumenter.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- utenriksminister Jan Petersen
- statsråd Laila Dævøy
- statsråd Kristin Clemet

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg.

– Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Thorbjørn Jagland.

Thorbjørn Jagland (A): Utenriksministeren har på en prisverdig måte holdt fast ved FN's autoritet når det gjelder krisen i Irak. Sikkerhetsrådet har krevd full avvæpning av Irak. Hvis det ikke er mulig på fredelig måte,

skal det skje ved alvorlige konsekvenser, som enstemmig vedtatt i Sikkerhetsrådet.

I dag legger utenriksminister Powell trolig fram nye bevis. Våpeninspektørene kommer med sin rapport senere. Hvis det legges fram bevis som Sikkerhetsrådet mener er troverdige, skal man forsøke å få til avvæpning ved hjelp av fredelige midler ved at UNMOVIC får sterkere virkemidler, f.eks. at de amerikanske U2-flyene får mulighet til å fly over Irak, og kanskje også militær støtte. Er utenriksministeren enig i at man først skal prøve denne veien, å få til avvæpning ved hjelp av fredelige midler, før man kommer tilbake til det som står i resolusjon 1441, nemlig at det blir alvorlige konsekvenser i form av væpnet konflikt?

Utenriksminister Jan Petersen: Ja, det er jeg enig i. Bruk av militære midler må jo bare være det aller ytterste virkemiddel som man kan bruke i en krise som man står overfor. Det er opp til Sikkerhetsrådet gjennom sine vedtak å definere når det måtte være, men Regjeringens mål, og som jeg skjønner det er bred enighet om i Norge, er at man skal søke å få løst denne konflikten uten bruk av militære midler. Derfor har vi også konsekvent fulgt FN-sporet, som jeg er glad for at Jagland bruker uttrykket «prisverdig» om. Jeg ser at enkelte i den offentlige debatt – eller rettere sagt i pressen – sier at det nå er «hakk i plata». Men jeg tror det er svært viktig at vi nettopp har «hakk i plata» på dette området og konsekvent følger det opplegget som resolusjon 1441 har lagt til grunn, ikke minst fordi Norge jo var med og stemte for resolusjon 1441.

Thorbjørn Jagland (A): Jeg er enig med utenriksministeren i at det her har vært nødvendig å ha «hakk i plata», nettopp fordi det har vært reist tvil om hvor man skal stå.

Det som er viktig nå, er å forsøke å komme med meninger og oppfatninger om hvordan man skal kunne holde fast ved den fredelige veien. Det kan man selvfølgelig ikke klare hvis man fraviker det som står i resolusjon 1441. Det er desto viktigere å ha oppfatninger om hvordan man kan utfylle den våpeninspeksjonen man i dag har, og gi den sterkere virkemidler. Jeg spør om Regjeringen har noen oppfatninger av om det er mulig å styrke våpeninspeksjonen og legge enda hardere press på Irak. Hvis det viser seg at det er klare bevis, er det klart at da må man stille Irak overfor et ultimatum og si at sånn skal det være. Men man må også ha sterkere virkemidler for å få det til. Hvis det da ikke nytter, er det klart at da har Sikkerhetsrådet enstemmig sagt hva som kommer til å skje.

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg tror det er vanskelig å ha noen avgjørende mening om hvorvidt selve inspeksjonssystemet kan styrkes ytterligere i forhold til det det nå er. Det er jo slik at inspeksjonskapasiteten gradvis har blitt bygd opp. Jeg tror det er svært viktig å lytte til de rådene som inspektørene gir. Forrige runde inspektørene var i Sikkerhetsrådet, var det med en foreløpig rap-

port, og vi sa etter den rapporten at vi mener at inspektørene nå må få mer tid. Men man må samtidig huske at de mange kravene som stilles i FN-resolusjoner, er krav til hvordan det irakiske regimet skal samarbeide. Det foruroligende med Blix' rapport 27. januar var nettopp at han pekte på at Irak ikke samarbeider på en skikkelig måte. Det er ikke et spørsmål som i og for seg knytter seg til selve inspeksjonsregimet. Det knytter seg til hvordan Irak oppfyller de kravene FN har stilt. Det er der jeg tror kjernen i spørsmålet på mange måter nå ligger.

Det er en meget vanskelig situasjon vi står overfor, men nettopp da er det viktig å holde seg til det opplegget Sikkerhetsrådet har lagt seg på, og at man ikke går ut på noen av sidene. Det har også statsministeren understreket.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Kristin Halvorsen.

Kristin Halvorsen (SV): Det har vært noe ulike signaler fra statsministeren og utenriksministeren når det gjelder hvordan denne situasjonen skal vurderes. Til Aftenposten den 31. januar sa statsministeren følgende:

«Et FN-vedtak er et nødvendig, men ikke tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for oss. Vi skal foreta en selvstendig vurdering til slutt.»

«Hva skal til for at Norge går imot krig hvis FN gir klarsignal?», spør Aftenposten.

«Det måtte være at vi fant konsekvensene av et sånt vedtak politisk og etisk uakseptable i forhold til alternativet om ikke å gripe inn», svarer statsministeren.

Jeg vil gjerne spørre utenriksministeren om han er enig med statsministeren i dette.

Utenriksminister Jan Petersen: Det er ingen uenighet mellom statsministeren og meg i disse spørsmålene. Vi legger begge til grunn at Sikkerhetsrådets vedtak etter kapittel VII er bindende for medlemslandene. Men samtidig er det helt åpenbart at det er de enkelte land som på det grunnlaget må vurdere hvordan et slikt vedtak skal følges opp for deres vedkommende. Det betyr at vi ikke vil få et pålegg om å delta i militære operasjoner. Jeg minner om at denne debatten startet nettopp på det punktet, og jeg tror faktisk jeg var den første som uttalte meg om det også, og understreket da at hvordan det skal følges opp, må Norge på sitt grunnlag vurdere. Men det er heller ikke noen tvil om at Sikkerhetsrådets vedtak er bindende for medlemslandene. Det følger av systemet, og det har det aldri vært noen tvil om.

Presidenten: Åslaug Haga – til oppfølgingsspørsmål.

Åslaug Haga (Sp): Jeg vil gjerne bore litt i det spørsmålet som Kristin Halvorsen var inne på nå.

Det er uklarthet om hvilke handlingsrom Regjeringa mener at Norge har dersom Sikkerhetsrådet skulle vedta en resolusjon om et militært angrep på Irak. Senterparti-

ets forståelse er at et vedtak i Sikkerhetsrådet vil være forpliktende i den forstand at vedtaket ikke kan motarbeides, men at Norge sjølsagt på sjølstendig grunnlag kan forbeholde seg retten til å mene at et vedtak er uklokt, og at man sier et politisk nei til en krig i Irak. Statsministeren har sendt signaler om at man kan si et politisk nei også etter at Sikkerhetsrådet har fattet et vedtak. Han har altså samme forståelse som vi. Men jeg opplever at utenriksministeren sier at dersom Sikkerhetsrådet har fattet et vedtak om militært angrep, gir det seg sjøl at Norge også må støtte dette politisk. Militært er sjølsagt noe annet. Hva er Regjeringas holdning?

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg skal ikke blande meg opp i Åslaug Hagas opplevelser. Men jeg må si at jeg har på dette punktet uttalt meg ganske klart hele tiden, og det er ikke noen motsetning heller på dette punktet. Vedtakene er altså bindende for medlemslandene, men det er klart at i en fri offentlig debatt kan man mene hva man vil om vedtakene. Det har jeg også sagt en rekke ganger. Hva man da til syvende og sist vil gjøre, er et annet spørsmål. Det ligger jo en sterk føring i hva Sikkerhetsrådet i så fall sier. Men det formelle, nemlig at det er mulig å kritisere det, er selvsagt.

Jeg tror at veldig mye av disse tingene kommer til å klare ganske greit når en eventuell resolusjon måtte foreligge fra Sikkerhetsrådet. Vi er nå inne i den type debatt som vi har hatt mange ganger, nemlig «dersom-hvisom»-debatter, som jeg for mitt vedkommende har bestrebet meg på å holde litt unna, simpelthen fordi det blir debatter som skjer på et grunnlag som vil vise seg ikke å være reelt når vi først måtte komme dit.

Derfor er det ingen uenighet om disse spørsmålene, hverken innad i Regjeringen eller mellom Regjeringen og store deler av norsk politikk.

Presidenten: Haakon Blankenborg – til oppfølgingsspørsmål.

Haakon Blankenborg (A): Eg er samd med utanriksministeren i at det ikkje er noka meining i å diskutere om Norge skal gå på tvers av eit FN-vedtak når eit FN-vedtak er gjort. Det som kan vere eit poeng, er å få stadfesta at Regjeringa har ei aktiv holdning til å få ei fredelig løysing, f.eks. gjennom ein forsterka innsats for å sikre inspektørane i Irak, det vere seg ved hjelp av flystøtte, som dei tidlegare har antyda kan vere ei hjelp, eller på andre måtar, og vil fremje dette som synspunkt under behandlinga. Sjølv om ein ikkje er med i Tryggingsrådet lenger, vil det vere tenleg om Regjeringa har dette som holdning og presenterer dette som ei sjølvstendig holdning og ikkje ventar på eit vedtak i Tryggingsrådet. Det vil vere av langt større betydning enn å diskutere om Norge skal gå på tvers av eit vedtak i Tryggingsrådet når det endeleg er gjort.

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg er helt enig med Blankenborg i den innfallsvinkelen, og kan bekrefte at det er viktig at inspektørene nå får det samarbeidet med

irakiske myndigheter som verdenssamfunnet har krav på at de skal kunne få, og at det også skjer forbedringer på de områdene hvor det er behov for det. Jeg tror det var Thorbjørn Jagland som nevnte overflyginger, som så absolutt er et spørsmål. Så det er ingen uenighet mellom Blankenborg og meg i dette. Når vi da gikk ut i forrige runde og sa at inspektørene burde få mer tid, var det uttrykk for en egen norsk holdning i det spørsmålet, for det var en debatt som da gikk. Slike debatter deltar vi selvsagt i, og vi er klar over at det da vil være input i den vurderingen som Sikkerhetsrådet til syvende og sist vil komme frem til. Men jeg har lyst til å legge til én ting, det er at et av de bekymringsfulle trekkene nå de siste dagene er at EUs presidentskap ved utenriksminister Papandreou nå kom tilbake med det inntrykk at Irak ikke har skjønt hvilket alvor det er i denne saken. Det betyr bare at da må det signalet forsterkes overfor Irak, og det oppfatter jeg også lå i Blankenborgs spørsmål.

Presidenten: Vi går da til neste hovedspørsmål.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til utenriksministeren. Nå har jo utenriksministeren fått støtte fra utenrikskomiteens leder på at det er en dyd å ha «hakk i plata» i denne saken. Og det er jo fint hvis man står fast ved visse prinsipper, men det er vel kanskje innholdet i dette hakket som SV har hatt problemer med. Jeg lurer på hvordan den forrige replikkunden nå er å forstå. Hvis jeg tolker utenriksministeren i best mulig mening, vil Norges holdning når Powell har vært i Sikkerhetsrådet kl. 16.30 norsk tid i dag og lagt fram eventuelle nye bevis, være at fredssporet, eller våpeninspektørsporet, skal følges så langt råd er, dvs. at Norge for Sikkerhetsrådet eventuelt behandler dette, skal stå på for at våpeninspektørene skal få mer tid til å avvæpne Irak og ettergå masseødeleggelsesvåpnene. Er det en riktig oppfatning?

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg må først si at fredssporet er langt mer omfattende enn det Kristin Halvorsen nå gir uttrykk for, og det tror jeg det er svært viktig å huske. Jeg nevnte på slutten av mitt svar til Haakon Blankenborg at det at omverdenen nå er i stand til å sende så tydelige signaler til Irak at de skjønner hva som nå er alvoret i situasjonen, er et svært viktig bidrag, og jeg synes rett og slett ikke at Vest-Europa har vært gode nok til å sende det tydelige signalet. Og det er en viktig del av fredssporet, det må vi ikke snakke oss bort fra. Så jeg må si at jeg synes Papandreous beskjed i går var alarmerende.

Når det gjelder spørsmålet om mer tid, så sa vi det i forbindelse med den forrige behandlingen, altså 27. januar. Jeg mener fortsatt at inspektørene bør få den tiden som de måtte trenge til å få mer klarhet i spørsmålet. Hvor lang tid de trenger, må være opp til Sikkerhetsrådet å vurdere på bakgrunn av en dialog med inspektørene. Og man må jo huske hva som er inspektørenes oppgave, og hva som er kravene til Irak. Kravene til Irak ligger definert i en rekke FN-resolusjoner, sist i 1441, og det betyr

at det er de kravene som skal oppfylles. I den sammenheng er inspeksjonene viktige, men hvor lang tid inspektørene trenger, tør ikke jeg ha noen oppfatning om på stående fot.

Kristin Halvorsen (SV): Situasjonen er jo nå at man har gått inn i et spor der det er veldig vanskelig å se hvordan man skal klare å finne en løsning på krisen rundt Irak uten at USA, eventuelt med FNs støtte, går til en militær aksjon. Bare det faktum at det står 100 000 amerikanske soldater i Golfen, som skal ha en god grunn for å reise hjem igjen med uforrettet sak, og det faktum at kanskje en–fem måneder eller et år til for våpeninspektørene ikke er godt nok for Bush til å trekke soldatene hjem, kan jo være dynamikk nok i seg selv til at det presses fram et militært angrep som kunne vært unngått. I denne situasjonen har Regjeringen så langt vært veldig forsiktig med å gå i bresjen når det gjelder standpunkter til hva som er fornuftig å gjøre i denne situasjonen. Nå har statsminister Bondevik vært veldig klar på at krig er absolutt siste utvei. Er utenriksministeren enig i at krig er absolutt siste utvei, og at Norge skal stå på for at absolutt siste utvei ikke iverksettes før alle andre midler er brukt?

Utenriksminister Jan Petersen: Det fremgikk av mitt første svar i dag til Thorbjørn Jagland, hvor jeg nettopp gav uttrykk for at krig er det siste man går til, og vi følger jo den oppfatningen videre. Men jeg har lyst til å si én ting som jeg synes virkelig var foruroligende ved spørsmålet til Kristin Halvorsen. Det er at når hun lurte på hvilke utganger som er av denne situasjonen, har Kristin Halvorsen ikke et eneste ord om hva Irak skal gjøre. Det er jo egentlig den helt grunnleggende forståelsesuenigheten mellom Kristin Halvorsen og meg. Vi må nå ha forståelsen av at her har Saddam Hussein helt klare ting å gjøre, og vi må legge press på at det blir gjort. Det er sakens kjerne her nå – ikke noe annet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Bjørn Jacobsen.

Bjørn Jacobsen (SV): Der det er krig, er det også sivil krise. Kor mange soldatar, fly og tanks som er på plass i landa rundt Irak for å kjøre i gang krigen, får vi dagleg informasjon om. Det det manglar informasjon om, og der tausheita er rungande, er detaljane om kva slags lidingar krigen vil kunne skape for sivilbefolkninga. Før var det slik at det var soldatar som døydde i krig. I dag er det for det meste sivile som gjer det. Har utanriksministeren tenkt på kor store dei humanitære lidingane for sivilbefolkninga vil bli, og kva betyr det i forhold til dei planane som Regjeringa legg? Kva betyr det for Regjeringa i forhold til eit ja eller nei til krig?

Utenriksminister Jan Petersen: Som vi har vært inne på en rekke ganger tidligere i denne spontanspørretimen, er det altså slik at bruk av militære midler er det ytterste virkemidlet i en konflikt av denne art, og det må ikke være noen uenighet om at vi søker, så langt som

mulig, å nå en fredelig løsning på denne konflikten. Da må vi også forstå hva den består i, og vi må sørge for at de nødvendige kravene til Saddam Hussein blir gjennomført. Det må vi ikke glemme i den debatten vi nå står foran.

Hvordan en militær kampanje eventuelt vil bli gjennomført, er det jo vanskelig å teoretisere om på forhånd, men jeg skjønner at hovedpoenget til Jacobsen er hvordan vi i så fall er beredt i en situasjon av den art. Til det er å si at det eksisterer omfattende generell beredskap i tilfelle humanitær krise. Det har ikke noe spesifikt med Irak å gjøre, men det er en generell forberedelse som vi har, og den er ganske omfattende. Jeg kunne ha gått inn på den hvis jeg hadde hatt mer tid.

Presidenten: Åslaug Haga – til oppfølgingsspørsmål.

Åslaug Haga (Sp): Det er sjølsagt å håpe at vi kan ende opp i en situasjon hvor våpeninspektørene får mer tid. Det tror jeg er det riktige nå. Men jeg må få lov å stille spørsmål ved realismen i at dette skal kunne skje.

Jeg tror det er viktig nå at en tar realitetene innover seg. Det er en overhengende fare for at det blir en krig i Irak. Dersom Sikkerhetsrådet mandaterer krig, blir det krig. Dersom Sikkerhetsrådet ikke gjør det, har USA gått svært langt i å si at under alle omstendigheter blir det krig.

En krig vil uvegerlig – og det tror jeg alle er enige om – få enorme humanitære konsekvenser. Derfor må jeg si at det forundrer meg at man på norsk side ikke har noen beredskap i forhold til hvordan man skal håndtere den situasjonen rent humanitært. Jeg mener det opplagte nå ville være at man gikk inn og så på hvilke ressurser man kan stille til rådighet i forhold til den humanitære siden dersom det blir krig. Jeg mener også at man burde sette i verk tiltak i forhold til å forberede seg på å måtte ta imot en betydelig mengde flyktninger. Derfor forundrer det meg at man fortsatt bare opererer med generelle retningslinjer når det gjelder forberedelser på det humanitære området.

Utenriksminister Jan Petersen: La meg bare først si at inspektørene og inspektørenes arbeid er ment å støtte opp under de kravene som stilles til Saddam Hussein. Det er ingen forsinkelsesmekanisme, det er en realitet, nemlig at man ønsker å øve inspeksjoner for å få vite svaret på det hovedspørsmålet som FN har stilt.

Når det gjelder beredskapen – og jeg skjønner at Åslaug Haga mente at ingenting foreligger – vil jeg bare minne om følgende, nemlig at vi har det såkalte NOREPS-systemet, med beredskapslager på Fornebu, som består av en rekke nødhjelpsprodukter. Fra dette lageret kan det i løpet av 24 timer sendes komplette pakker med nødhjelpsmateriell, med alt fra feltsykehus til nødrasjoner, telt, sammenleggbare vannbeholdere og kommunikasjonsutstyr. Videre har vi det såkalte NORSTAFF, som administreres av Flyktningerådet og er en personellbase på 300 erfarne personer som er beredt til å rykke ut i en krisesituasjon på 72 timers varsel.

Dette er uttrykk for at det generelt er en beredskap av meget høy kvalitet. Så hvis man nå skulle få en krigssituasjon med alvorlige humanitære konsekvenser, har vi allerede et system som er der og kan utløses.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Arne Sortevik (FrP): Jeg har et spørsmål til utdannings- og forskningsministeren – så vi skifter tema.

Før jeg stiller spørsmålet, vil jeg faktisk bruke noen sekunder på å skryte av statsråden. Beslutningen om å flytte forhandlingsansvaret for undervisningspersonell fra staten til kommunene og fylkeskommunene er en beslutning som vi gir vår fulle tilslutning, og den imøtekommer Fremskrittspartiets Dokument nr. 8:23 for 2002-2003, som ligger til behandling i Stortinget. Det er vi veldig glad for.

Mitt spørsmål dreier seg om noe annet enn arbeidsklima, det dreier seg om inneklima. Beregninger viser at norske skolebygg har et opprustningsbehov på ca. 40 milliarder kr. Det er en låneordning på 15 milliarder kr over åtte år. Dette går for sent. Hva gjør statsråden for å sikre at kommuner og fylkeskommuner opptrer i tråd med bestemmelser som gjelder for inneklima, og ikke innvilger seg selv utsettelse med hensyn til frist eller dispensasjon i forhold til gjeldende krav? For kravene er der, men de må jo følges.

Statsråd Kristin Clemet: Noe av det Regjeringen har gjort, og som har fått bred tilslutning i Stortinget, er at den har endret opplæringsloven. Der har nå elevene fått bedre beskyttelse, både når det gjelder det psykososiale miljøet på skolen og det fysiske miljøet, og det dreier seg også om inneklima. Det er en lovendring som skal tre i kraft 1. april.

Samtidig foreligger det mange rapporter og medieoppslag om dårlig inneklima og dårlige bygningsmessige forhold på skolene, men det er et faktum at vi ikke har en komplett oversikt over tilstanden når det gjelder norske skolebygg. Departementet er i ferd med å danne seg et mer korrekt bilde av det som er situasjonen i norske skoler, og i den sammenheng, avhengig av hva vi avdekker, må vi også se på eventuelle tiltak for å gjøre noe med det, herunder den låneordningen som representanten Sortevik nevnte. Men kartleggingen er ikke fullført. Når den blir det, og hvis vi får et tilfredsstillende svar, skal selvfølgelig Stortinget gjøres kjent med det.

Arne Sortevik (FrP): Jeg kan tenke meg to tiltak som jeg vil be om statsrådets vurdering av. Det ene er å gi det stedlige arbeidstilsynet i midlertidig oppgave å følge opp at forskrifter blir etterlevd av kommunene og fylkeskommunene som eier, inntil vi får på plass et permanent uavhengig organ. Arbeidstilsynet finnes, og det kan brukes. Det har jo også som oppgave å påse at de ansatte i skolen har arbeidsforhold som er tilfredsstillende i henhold til arbeidsmiljøloven.

Det andre som kan gjøres for å få fart på oppussingen, er en midlertidig statlig overtakelse av skolebygg, slik at

ikke kommuneøkonomien i hver enkelt kommune blir utslagsgivende for om flere av dagens skoleelever faktisk kan oppleve et tilfredsstillende inneklima før de er ferdige med sin skolegang.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg har registrert disse forslagene fra Fremskrittspartiet før. Det er klart at vi står overfor systemproblemer hvis omfanget på de bygningsmessige problemene er så stort som noen hevder, nemlig noen titalls milliarder kroner. Da tyder det på langvarige forsømmelser og dype systemproblemer i forhold til kommuneøkonomien, som også i og for seg dreier seg om offentlig økonomi i det hele tatt.

Jeg tror ikke det er en gunstig ordning med midlertidig statlig overtakelse av alle skolebygg. Vi snakker om et antall skolebygg, hvis vi ser på grunnskole og videregående skole, på ca. 4 000 i hele landet, og jeg tror det vil bli meget komplisert.

Når det gjelder tilsynsfunksjonen, er vi selvfølgelig opptatt av at den skal være god, og der har jo Stortinget bedt om at vi skal komme tilbake ganske snart med en vurdering av tilsynsmyndigheten for så vidt gjelder de nye skolemiljøbestemmelsene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Lena Jensen.

Lena Jensen (SV): 1. april trer den nye arbeidsmiljøloven for elever i kraft, en lov som gir alle elever en individuell rett til et skolemiljø som fremmer både helse, lære og trivsel i skolen. De undersøkelser som har vært gjort av bl.a. KS og en rekke andre institusjoner, viser at det vil koste mellom 40 og 50 milliarder kr å få et godt innemiljø for elevene i Norge.

Regjeringen er i gang med en kartlegging av situasjonen i skolen, men nå trengs det handling. Mitt spørsmål til statsråden er: Har statsråden noen konkrete opptrappingsplaner for oppussing av landets skoler? Som man vet, er jo skolebyggene de bygg som er i aller dårligst stand av alle offentlige bygg i Norge.

Statsråd Kristin Clemet: Mine konkrete planer er at jeg i hvert fall skal videreføre den låneordningen som er vedtatt, og som går over noen år. Men hvis det skal gjennomføres ytterligere og andre tiltak fra statens side, er det første vi må gjøre, å skaffe oss kunnskap om situasjonen. De tallene som representanten her viser til, 40-50 milliarder kr, kan jeg ikke bekrefte. Jeg kan ikke utelukke det, men jeg kan ikke bekrefte det. Vi forsøker å kartlegge situasjonen bedre. Men det er klart at hvis man avdekker behov i den størrelsesordenen, er det et tegn på dype systemproblemer og langvarig forsømmelse. Det betyr at vi heller ikke må finne på ordninger som forsterker disse problemene. Jeg tror at hele kommuneøkonomien eller lokaldemokratiet og statens forhold til kommunesektoren er inne i en ganske viktig skjebnetime, hvor det er spørsmål om vi skal respektere lokaldemokratiet og ansvaret der, rammefinansieringssystemet osv., eller om staten skal overta stadig mer og detaljstyre

stadig mer. Det er et dilemma som man også må ta hensyn til når man vurderer eventuelle tiltak.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil få stille et spørsmål til utdanningsministeren.

Regjeringens prioriteringer på årets statsbudsjett begynner å merkes godt ute i Skole-Norge. Bondevik-regjeringens satsing på de private skolene med nesten en halv milliard kroner er finansiert gjennom store kutt til skolefritidsordningen for de aller minste ungene. Nå kommer regningen til foreldrene. I Oslo, som er Høyres stolthet og utstillingsvindu, har betalingen steget med hele 1 600 kr. I Lenvik kommune har 20 pst. av foreldrene nå sagt opp plassen eller bedt om redusert plass. I Trondheim økes prisen fra 1. mars. Dette er kun noen få eksempler. Det kan virke som om folk blir skremt vekk fra skolefritidsordningen med de kuttene som Regjeringen har lagt opp til.

Statsråden har i sin statsrådstitid ikke hatt noe særlig engasjement for fellesskolen. Det som nå skjer med skolefritidsordningen, må sies å være – unnskyld uttrykket – en helt elendig familiepolitikk. Jeg har lyst til å spørre statsråden helt konkret: Er hun ikke bekymret for den utviklingen vi ser i forhold til de minste barna våre?

Statsråd Kristin Clemet: I motsetning til det som gjelder for opposisjonen, er man når man sitter i regjering, nødt til å ta ansvar, ikke bare for deler av budsjettet, men for hele budsjettet. Da må hele budsjettet ha en innretning slik at det ikke sprenger rammene for det norske økonomi tåler. Vi har bl.a. sett effekten av at vi maktet det ved at vi får til en gradvis rentenedgang.

Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett hadde likevel innenfor disse stramme rammene en kraftig vekst i bevilgningene, en kraftig vekst til høyere utdanning, en kraftig vekst til forskning og også vekst til skolene – ennskjønt der går det meste over kommuneøkonomien – og så var det et kutt på skolefritidsordningen. I valget mellom å prioritere utdanning, forskning og skole versus skolefritidsordningen prioriterte man det første. Dette må da ses i sammenheng med det som skjer med menneskers privatøkonomi når vi kan få til en gradvis rentenedgang.

Det jeg er bekymret for, er naturligvis kommuneøkonomien som er i ubalanse, og som jeg ikke ser det er lette veier ut av. I hvert fall krever det en innsats fra alle i denne salen fordi det ikke handler bare om kommunepolitikernes egne ambisjoner eller manglende evne til effektivisering, men også om de reformer, oppgaver og pålegg vi gir fra denne sal eventuelt ved ikke å fullfinansiere, og den detaljstyring og statliggjøring som også skjer herfra. I den situasjonen er det ikke til å legge skjul på at skolen, ikke akkurat skolefritidsordningen, men skolen, er i en utsatt posisjon – den sektor som hittil har vært mest lojal mot det rammefinansieringssystemet og den lokalpolitiske tankegang vi egentlig alle har sluttet oss til.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Først har jeg lyst til å si at er det noe parti som kjenner ansvaret tyngre, er det nettopp Arbeiderpartiet. Vi har i mange sammenhenger blitt møtt med at vi har vært for ansvarlige, og jeg tror statsråden kjenner godt til at Arbeiderpartiet er vant til å ta ansvar, både i posisjon og også i opposisjon.

Så til svaret til statsråden. Poenget er jo at det som skjer i kommunene, gjør at det kun er de lovpålagte oppgavene som kommunene nå etter hvert har muligheten til å følge opp. Det er bra hvis Regjeringen begynner å bli opptatt av og bekymret for utviklingen i kommuneøkonomien. Så er det også slik at vi har et viktig tilbud som ikke er lovpålagt, nemlig skolefritidsordningen. Da er spørsmålet: Hva gjør vi overfor disse minste barna hvis dette tilbudet blir kuttet? Jeg har lyst til å spørre Kristin Clemet om hun deler Inge Lønnings syn, at det ikke er noe behov for SFO. Kan småbarnsfamiliene i Norge nå forvente at det blir kutt og kutt og kutt med Bondevik ved roret?

Statsråd Kristin Clemet: Jeg tror den største tjenesten vi kunne gjøre de minste barna, var å ha en prinsipiell debatt om hvordan vi skal forholde oss til kommunesektoren. Hvis representanten Bekkemellem Orheim har det utgangspunktet at kommunene bare gjennomfører lovpålagte oppgaver, kan hun da resonnerer videre hva hun vil gjøre med de andre. Vil hun lovpålegge også dem, eller ikke? Det er det dilemma man da står overfor.

Jeg vet at noen som er opptatt av kommuneøkonomi og lokaldemokrati, snakker om noe som heter tribuneeffekten, nemlig at hvis man begynner å statliggjøre kommunesektoren gjennom detaljstyring og handlingsplaner osv., er det akkurat som når man begynner å reise seg, da vil de andre også være fristet til å reise seg, og til slutt taper alle. Dette er et dilemma, men jeg tror de små barna ville være mest tjent med at vi tok en prinsipiell debatt om dette og greide å holde noen linjer i den politikken vi fører overfor kommunesektoren samlet sett.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Rune J. Skjælaaen.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Vi skal i morgen behandle en sak som omhandler minstestandarder. Stortinget har tydelig sagt at vi ikke ønsker å gå inn og detaljstyre kommunene. Men jeg synes faktisk at utdanningsministeren har gått ganske langt i dag ved å erkjenne at det faktisk er en krise rundt omkring i kommunene. Karita Bekkemellem Orheim nevnte skolefritidsordningen og kuttene der, men det er jo også sterke kutt innenfor skolene – antall delingstimer er faktisk redusert med 10 pst. det siste året.

Kommunalminister Erna Solberg sier at vi ikke kan ha store forhåpninger om at det skal bli noe bedre til neste år. Hva tenker utdanningsministeren må til for at barn, både i skolefritidsordningen og i skolen, virkelig skal få et reelt og godt skoletilbud, når man ser at man stadig reduserer antall timer i skolen?

Statsråd Kristin Clemet: Jeg mener at «krise» er et altfor sterkt uttrykk. Men jeg mener absolutt at de spørsmålene som her reises, er vel verdt å diskutere. Hvis man litt rundelig kan si at det kommunesektoren har ansvar for, er helse og omsorg, barnehager og skole, og hvis vi sier at omsorgssiden og barnehagesiden i stor grad har blitt statliggjort fra denne sals side gjennom noen år, er det skolen igjen som opptrer som den mest lojale i forhold til det rammefinansieringssystemet alle tenkte seg.

Jeg er overbevist om at det er best for skolen med mindre detaljstyring og mer selvstyre. Det tror jeg det er mange som er enige med meg i. Likevel må man jo stille spørsmålet: Er det risikabelt i forhold til det reduserte handlingsrommet kommunene får, dersom flertallet her blir fristet til stadig å redusere det? Jeg imøteser de debattene vi skal ha. Vi skal ha en debatt i morgen, som det ble sagt. Men vi har også sagt at vi i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil legge frem en beskrivelse av ressursituasjonen i skolen. Vi har også ute et høringsdokument som reiser spørsmålet om en veiledende ressursnorm. Utgangspunktet vårt er meget bra, (presidenten klubber) med høy ressursbruk, høy lærertetthet og gode muligheter for å bruke ressursene bedre (presidenten klubber igjen), men dette krever også ...

Presidenten: Taletiden er omme.

Lena Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Lena Jensen (SV): I budsjettet i år ble bevilgningene til skolefritidsordningen halvert. 217 mill. kr ble de redusert med. Resultatet lar ikke vente på seg. Rundt omkring i Norge skyter nå prisene på skolefritidsordningen i været. Resultatet av dette er at mange foreldre ikke har råd til å ha barna sine i skolefritidsordningen.

Et enstemmig fattigdomsekspertpanel i Norge sa i 2001 at de aller viktigste tiltakene for å redusere og hindre fattigdommen i Norge var tre ting: gratis skole, gratis SFO og billige barnehager.

Barnefattigdommen er den aller verste fattigdommen, og den fattigdommen det er aller vanskeligst å få bukt med, og den har langsiktige konsekvenser. Skolefritidsordningen var én av de tingene som man pekte på som viktig, men det Regjeringen valgte i sitt budsjett, var å ta fra skolefritidsordningen (presidenten klubber) og gi til privatskolene.

Stortinget har også bedt om at Regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med en plan (presidenten klubber igjen) om utviklingen av skolefritidsordningen. Mitt spørsmål er ...

Presidenten: Taletiden er omme.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg fikk ikke helt med meg hvem som hadde fastslått at det var skoler, barnehager og SFO som var det aller viktigste for å bekjempe fattigdommen. Personlig mener jeg at det er arbeid. Muligheten for å være selvhjulpen er det aller viktigste å sørge

for, å ha en økonomi som gjør at de som vil og kan arbeide, får arbeide. Det mener jeg er det desidert viktigste.

Når det gjelder SFO, er det helt riktig. Statsbudsjettet inneholder en masse poster som vokser – de må vokse fordi de er regelstyrt. Så inneholder det en del poster som vokser fordi det er en politisk prioritering vi gjør. Så inneholder det noen poster hvor det kuttes. Dette var blant dem. Det gjorde vi fordi vi prioriterte noe annet. Likevel vil jeg si at den samlede prioriteringen vi gjorde for å få til et tilstrekkelig stramt statsbudsjett, har gjort at vi har fått en rentenedgang, og det virker også inn på menneskers privatøkonomi, akkurat som en viss stigning i SFO-prisene.

Så er det helt feil å si at vi gjorde dette fordi vi skulle gi til privatskolene. Det var regelstyrte ordninger. Ingen regjering kunne gjort noe annet enn det vi gjorde, nemlig å følge reglene. Private skoler skal ha 85 pst. (presidenten klubber) av gjennomsnittskostnadene i de offentlige skolene.

Presidenten: Det er en klokke som viser hvor lang tid både representanten og statsråden har igjen av taletiden. Presidenten må innstendig be om at det blir fulgt. Presidenten liker ikke å avbryte folk midt i en setning, men det er altså grenser for hva presidenten kan tillate.

Vidar Bjørnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Vidar Bjørnstad (A): Det er oppløftende at statsråden for første gang innrømmer at hun er bekymret for kommuneøkonomien. Men det kan også være bekymringsfullt.

I et svar til SV i Stortinget har statsråden svart at når det gjelder SFO, er det Regjeringens målsetting at både SFO-tilbudet og dets kvalitet opprettholdes. Så beskriver hun to alternativer når de da har kuttet og halvert det statlige tilskuddet. Det ene er at kommunene øker ressursinnsatsen, og det må være provoserende for kommunene som har fått lavere rammer i år enn i fjor, og som nå kutter stillinger i skolen, til og med kommer med forslag om å nedlegge skoler. Det andre alternativet er at kommunene kan øke foreldrebetalingen fullt ut i forhold til det kuttet Regjeringen har gjort. Jeg gir nå statsråden en sjanse: Er det Regjeringens eller kommunenes endelige ansvar når vi nå ser nedskjæringene på skolesektoren rundt omkring i kommunene og økt foreldrebetaling for skolefritidsordningen?

Statsråd Kristin Clemet: For det første er det ikke første gang jeg har uttalt meg slik om kommunesektoren, lokaldemokratiet og kommuneøkonomien. Det har jeg gjort flere ganger, ikke bare i denne sal, men også offentlig andre steder. Det er et tema som interesserer meg ganske mye, fordi jeg mener ut fra den troen på lokaldemokratiet som jeg selv har, at det systemet vi har laget for å opprettholde lokaldemokratiet, faktisk viser seg å være ganske lite robust. Det mener jeg er ganske alvorlig, og det er noe vi burde diskutere og ha felles interesse av.

Når det gjelder SFO, kan selvfølgelig tilbudet og kvaliteten opprettholdes selv om det statlige tilskuddet går ned, og da blir det opp til kommunene å velge om de vil prioritere dette over egne budsjetter eller øke foreldrebetalingen eller å gjennomføre en kombinasjon av det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla eit spørsmål til barne- og familieministeren:

I ein tale til Kristeleg Folkeparti sine lokallagsleiarar den 31. januar sa Kristeleg Folkeparti sin leiar, Valgerd Svarstad Haugland, bl.a. følgende:

«KrF meiner det ikkje er noko løysing at det offentlege tar over stadig meir av familien sine oppgåver når ting ikkje fungerer. Vi må setta familiane i stand til å vera familiar og ta vare på kvarandre.»

Meir fokusering på tid framfor pengar var eit viktig signal frå talen.

Kan barne- og familieministeren forstå at det er nokon som undrast over manglande samsvar mellom ord og handling frå Kristeleg Folkeparti si side? Dei har då viterleg no vore med på å fremja to lovforslag som gjer foreldra sin situasjon vanskelegare i forhold til tid med ungane. Eg tenkjer på endring i overtidsreglane og dessutan opningstidslova.

Statsråd Laila Dāvøy: Jeg er nok ikke enig i de konklusjonene som representanten Meltveit Kleppa kommer med her, at Kristelig Folkepartis familiepolitikk gir mindre tid og mindre anledning til en god familiesituasjon. For det er jo slik i dag at selv om man legger til rette for et mer fleksibelt arbeidsliv, selv om man har endret åpningstidsloven i forhold til hverdager, så har fortsatt foreldre ansvar for sine barn. Vi har vært opptatt av valgfrihet for familiane, og både kontantstøtteordningen, som ble foreslått av Kristelig Folkeparti i sin tid, og gode ordninger når det gjelder fødselspermisjon som vi skal videreutvikle, i særdeleshet når det gjelder fedre, er forhold som legger til rette nettopp for at også fedrene og familiane kan velge å ta mer tid med barna om de ønsker det.

Valgfriheten er svært sentral i Kristelig Folkeparti og Regjeringens politikk.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet meiner det er svært viktig med tiltak i forhold til den tidsklemma mange foreldre er i. Difor er det viktig å fokusera på korleis foreldra kan få meir tid med ungane sine.

Men eg er jo overraska dersom barne- og familieministeren verkeleg meiner at endringar i opningstidslova, som altså medfører at tilsette i varehandelen i endå større grad enn i dag vil måtta jobba på ukurante tider, ikkje får følgjer for mange foreldre si moglegheit til å følgja opp ungane sine. Når det gjeld endringane i overtidsreglane, vil jo det medføra at mange opplever eit press for å jobba meir. Og det vil igjen få følgjer for familiane.

Det er jo ikkje spørsmål om meir valfridom; det er faktisk spørsmål om meir press i retning av færre moglegheiter til å organisera kvardagen sin.

Statsråd Laila Dāvøy: Når det gjelder begge de endringene som representanten viser til, betyr jo ikke det i utgangspunktet at den enkelte arbeidstaker i og for seg skal jobbe mer. Vi vet heller ikke ennå hva konsekvensene av åpningstidsloven blir, men det er jo reguleringer innenfor tariffavtalesystemet, man har et visst antall timer man skal jobbe.

Jeg ser selvfølgelig at det i en del yrker kan bli ytterligere press hvis man får mer mulighet til overtid, men igjen vil jeg påpeke at frivilligheten vil være sterk i forhold til overtid. Og dreier det seg om personer med små barn og en familie å ta seg av, vet jeg at man også er forsiktig med å pålegge f.eks. overtid, slik som det gjøres en del i helsesektoren. Skal man hente barnet sitt i barnehage osv., er man ikke den første som blir pålagt overtid, og man kan faktisk si nei.

Men jeg er enig med representanten i at tidsklemmen er et problem. Vi vil også diskutere det i familiemeldingen som kommer om få måneder.

Presidenten: Tidsklemmen er et problem her i huset også.

Det blir oppfølgingsspørsmål – Åslaug Haga.

Åslaug Haga (Sp): Regjeringa prioriterer skattelette framfor offentlige velferdsordninger. En konsekvens av dette er, som vi har hørt snakk om før i dag, en ulykksalig situasjon for kommunene. Vi kan diskutere om vi skal bruke ordet krise, men i hvert fall er det slik at mange kommuner sliter. Og kommunene sliter på områder som er meget viktige for ungene våre. De sliter i forhold til skolen, de sliter i forhold til kultur, og de sliter i forhold til det mer allmenne forebyggende arbeidet. Dette faktum kombinert med at vi nå uansett hvordan man snur og vender på det, vil få et økt press på foreldre for å jobbe mer, skaper utvilsomt en vanskelig situasjon for barnefamiliane. Man setter barnefamiliane under press på ulike måter.

Derfor er mitt spørsmål til barne- og familieministeren: Er hun fornøyd med den totale utviklinga når det gjelder barnefamilienes situasjon i Norge?

Statsråd Laila Dāvøy: Hvis denne barne- og familieministeren hadde hatt fullt opp med penger og valgt alle tiltakene helt uavhengig av et statsbudsjett, og likevel ikke hadde tatt alt hun ville, kan jeg jo si at jeg ikke ville vært fornøyd. Vi har en masse utfordringer i familiepolitikken framover, men vi har også et statsbudsjett. En del av de skattelettelsene som Regjeringen foreslo, kommer selvfølgelig også familiane til gode.

Jeg har også lyst til å påpeke at de rentenedsettelsene vi har sett i det siste, vil ikke minst komme unge i etableringsfasen til gode. Jeg har selv barn som alle har kjøpt hus, og den ene prosenten betyr enormt for dem som har nyetablerte lån. Så det er mange tiltak i Regjeringens politikk som legger til rette for at man faktisk får det bedre og kanskje ikke behøver å jobbe så mye som man ellers ville måtte gjøre.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål – Karin S. Woldseth.

Karin S. Woldseth (FrP): Jeg har et spørsmål til statsråd Dávøy:

1. oktober 2003 skal de nye bidragsreglene iverksettes, og for mange betyr disse endringene heldigvis en mer rettferdig ordning enn den som er i dag. Selvsagt bør og skal samvær med barn telle når man skal regne ut hva man skal betale i bidrag. De fleste greier heldigvis gjennom private ordninger å avtale seg imellom hva man skal betale i bidrag, noe som både er billigere for partene og sannsynligvis bidrar til å holde konfliktnivået nede.

Men én gruppe ser det ut til at man har glemt i forbindelse med denne bidragsendringen, nemlig der hvor samværsretten blir sabotert. Hvordan har statsråden tenkt seg at man kan finne en rettferdig løsning for disse bidragspliktige, og hvordan har hun tenkt å unngå store konflikter hvor barn blir den tapende part?

Statsråd Laila Dávøy: Det er riktig at man den 1. oktober setter i gang de nye bidragsreglene som ble vedtatt av Stortinget i 2001. Det som er viktig, er at vi legger inn mer rettferdighet for begge foreldrene i forhold til økonomi, inntjening. Begge foreldrenes inntekter skal gjelde, og de faktiske kostnadene knyttet til barn og samværet med dem skal få betydning. Jeg tror, for å svare direkte på spørsmålet, at når man legger til rette for at også samvær skal gi uttelling i form av lavere bidrag, vil det inspirere – forhåpentligvis – til at barna får mer samvær med den av foreldrene som de ikke bor hos.

Jeg synes ikke akkurat spørsmålet som på en måte går på sabotering av samvær, hører hjemme når det gjelder de nye bidragsreglene, for de skal faktisk oppmuntre til samvær. Det er mitt håp at de også kommer til å gjøre det.

Karin S. Woldseth (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

På Skatteetatens Internett-sider står det at dersom bidragsmottaker ikke leverer barnet til samvær, eller med andre ord saboterer samværsordningen, får ikke dette betydning for den bidragspliktige hvis dette skjer noen få ganger. Skjer det derimot systematisk, må partene inngå en ny avtale om samvær.

Da må jeg spørre statsråden: Hvor sannsynlig tror hun det er at begge parter er villige til å betale 700 kr i gebyr for å få redusert et bidrag, når man i utgangspunktet ikke er villig til å la den ene part få samvær med barnet? Og hva er sanksjonsmulighetene?

Statsråd Laila Dávøy: Når det gjelder samvær, er utgangspunktet at man skal ha samværsavtaler. Det har vært sagt en del om disse gebyrene, og jeg bør kanskje presisere når de faktisk utløses. De utløses først i det øyeblikk trygdekontoen får en sak på bordet, da er det trygdekontoen som skal definere bidragsbeløpet som skal betales av hver enkelt.

Jeg håper og tror at de nye reglene ikke i seg selv skal legge til rette for det som representanten er bekymret for, og jeg ønsker egentlig ikke å spekulere i de problemene som representanten her reiser.

Vårt utgangspunkt er at enhver familie hvor mor og far går fra hverandre, skal lage sine samværsavtaler. Det er viktig, også generelt i familiepolitikken, at vi legger til rette for at barnet skal ha kontakt med både mor og far. Og hvis det viser seg at ordninger blir uheldige i så måte, får vi ta det opp.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ulf Erik Knudsen.

Ulf Erik Knudsen (FrP): Som det fremgikk av forrige replikkveksling, ligger det et behov for reforhandling av bidragsbeløp og avtaler i det nye systemet. Det kan være svært vanskelig når konfliktnivået er høyt, som det er i mange skilsmisser. Som en kar som skrev til meg, uttrykte det: De som mener det er lett å reforhandle, har ikke forsøkt å forhandle med min ekskone.

Jeg har registrert at statsråden ikke er spesielt villig til å fire på disse 1 400 kr som trygdekontoen skal ha for å hjelpe til med å komme frem til avtaler på dette området, til tross for at man også har store skattegevinster av den nye ordningen. Jeg vil da spørre statsråden om hun vil legge opp til en grundig evaluering av de nye reglene, f.eks. etter ett års tid, og legge den frem for Stortinget, slik at man kan få rettet opp eventuelle tabber eller skjevheter som måtte oppstå.

Statsråd Laila Dávøy: Litt om det første som tas opp. Alle som i dag håndterer sitt bidrag via trygdekontoene, vil få brev i februar om fastsettelsen av de nye bidragene. De vil da kunne se om de opplysningene trygdekontoen har, er riktige. De kan så gå til sitt lokale trygdekonto, og de kan få all mulig hjelp. De kan også få hjelp til å beregne bidraget via den kostnadsmodellen som trygdekontoen har lagt ut på sine Internett-sider. Dette vil ikke koste noe. Det er kun i de tilfeller der de overlater hele saken til vedtak og saksbehandling hos trygdekontoen, at det utløses gebyr. Man skal få all mulig hjelp slik at man eventuelt skal slippe å betale. Man kan faktisk også få trygdekontoen til å kreve inn for seg gratis.

Ja, vi skal ha en bred evaluering, og vi har faktisk allerede startet en del utredninger som går på de nye bidragsreglene. Når det gjelder samvær f.eks., har Barne- og familiedepartementet satt i gang en utredning av om disse nye bidragsreglene vil ha konsekvenser for samværet. Det blir også viktig.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Det blir ikke oppfølgingsspørsmål fra andre, kun tillegsspørsmål fra Øystein Djupedal, slik at vi skal rekke et hovedspørsmål til.

Øystein Djupedal (SV): Jeg vil gjerne stille utdanningsminister Clemet et spørsmål.

I disse tider, da krig og kriser truer og media er fylt av opptrapping til krig, skapes det utrygghet blant mange, ikke bare blant voksne, men også blant barn. Når man som voksen skal prøve å forklare barna hvordan dette faktisk er, og hvordan dette henger sammen, er det en krevende øvelse for oss som foreldre, men ikke minst er det en svært krevende øvelse for alle landets lærere som står overfor dette i klasserommene.

Jeg kunne godt tenke meg å høre om Utdanningsdepartementet og utdanningsministeren har tenkt igjennom hvordan man kan bistå lærerne i det vanskelige arbeidet som det er å forklare en konflikt, forklare en krig og bidra til å dempe utrygghet, angst og usikkerhet blant barn – ikke minst vil jeg tro at lærerne i en så vanskelig situasjon vil ha bruk for veiledning og hjelp for å vite hvordan man skal svare på en måte som gjør at man demper og ikke forsterker den utryggheten som preger det samfunnet vi lever i, og derfor selvfølgelig også preger de klasserommene som ungene våre er i.

Statsråd Kristin Clemet: Det var et overraskende, men i og for seg alvorlig spørsmål. Jeg er selv mor til små barn og vet at det barna opplever nå gjennom media, kan virke truende. Jeg vil også si at en del av de debattene vi politikere fører, slik de arter seg i media i hvert fall, av og til også virker truende på barn.

Jeg tror ikke jeg som utdanningsminister i og for seg er noe bedre enn lærerne selv til å håndtere slike situasjoner i klasserommet. Det er nettopp det lærerprofesjonen går ut på. De har pedagogisk kompetanse nettopp til å håndtere barn og til å behandle slike temaer. Jeg sier ikke dermed at det ikke er krevende, men jeg tror de er mer kompetente til det enn jeg er. Det betyr jo ikke at staten – hvis jeg skal bruke et slikt uttrykk – ikke har støtte- og veiledningsapparat for lærere i vanskelige situasjoner. Blant annet er Læringssenteret en etat som skal bistå lærerne spesielt til å ta opp temaer som er aktuelle i tiden, og knytte det sammen med de mer tidløse temaene som har med fag for øvrig å gjøre. I den forbindelse er jeg ikke kjent med om Læringssenteret har gjort noe spesielt knyttet til den aktuelle situasjon, men generelt er det slikt bl.a. Læringssenteret bidrar med.

Øystein Djupedal (SV): Jeg er ikke spesielt overrasket over at statsråd Clemet ikke har tenkt gjennom dette, men dette er en ting som departementet med sine underliggende etater bør tenke nøye igjennom. Det er klart at staten eller Utdanningsdepartementet som sådant kan bistå, men selvfølgelig ikke ha noen tidløse svar. Dette er en pedagogisk oppgave, det er jeg selvfølgelig hjertens enig med statsråden i. Men samtidig vil jeg tro at svært mange lærere vil føle den samme utrygghet som vi som foreldre føler, i hvordan vi skal formidle et budskap som skaper trygghet, forståelse og ikke det motsatte. Det betyr at det er staten/Utdanningsdepartementet med sine etater som kan være den instans som veileder i en vanskelig tid.

Det er jo ikke noen tvil om at det vi nå står overfor, uansett vil ha et stort omfang og en vid tidshorisont. Det

vil bety at dette vil prege nyhetssendinger, debatter, mediebildet, praten rundt kjøkkenbordet og praten rundt middagsbordet i svært lang tid. Bør ikke departementet og statsråden ha tenkt nøye gjennom hvordan man kan bistå i dette arbeidet? For dette er krevende. Det er ikke det at det er et statlig pålegg. Det er like vanskelig for en forelder som for en lærer, og derfor må noen hjelpe oss.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg kan love representanten Djupedal at jeg skal ta med meg dette tilbake. Jeg skal sjekke hvorvidt særlig Læringssenteret har gjort noe spesielt hva angår disse temaene. Vi vet jo at det gjør masse når det gjelder andre vanskelige temaer, for å hjelpe lærere og støtte lærere ute i klasserommet. Når det gjelder dette temaet, skal jeg sjekke om det er gjort noe spesielt. Og hvis ikke, skal jeg ta opp spørsmålet med Læringssenteret om det bør gjøres noe spesielt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trond Giske (A): Det er et spørsmål til utdanningsministeren.

Alle undersøkelser viser at den suverent viktigste faktoren for kvalitet i skolen er lærerne – gode lærere og motiverte lærere som bruker sin kompetanse på best mulig måte. Derfor var det en bekymringsfull situasjon i skolen for noen år siden, med negative holdninger til læreryrket, med dårlig lønn og generell pessimisme. Én av fem lærere slutter ved 50 år, svært få står arbeidstiden ut til pensjonsalderen. Det ble brukt mye tid og mye penger på å rette opp det. Milliardbeløp ble brukt for å øke lærerlønningene, ressurstilgangen til skolen ble økt, gradvis bygde vi en tillit med lærerne så vi fikk til endringer i arbeidstidsordninger, villighet til å gå inn i forsøk og villighet til å bruke arbeidstiden på nye måter, i gjensidig tillit mellom lærere og politiske myndigheter.

Nå står det i aviser at lærerne har null tillit til statsråden – taktisk, kynisk, respektløst, sier lokallagslederne i Utdanningsforbundet om statsråden. Synes statsråden at hun har skapt det klimaet som skal til for å skape endring i skolen?

Statsråd Kristin Clemet: Representanten Giske tar opp spørsmålet om overføring av forhandlingsansvaret til kommuner og fylker. Jeg kan love representanten Giske at den beslutningen ikke er truffet ut fra bekvemmelighetshensyn. Regjeringen har truffet den beslutningen fordi vi mener det er riktig, og det er viktig.

For det første mener jeg det er prinsipielt riktig at arbeidstakere forhandler med sin arbeidsgiver. Det gjelder alle andre arbeidstakere her i landet, og det gjelder lærerne i praktisk talt alle andre land.

For det andre mener jeg at det har en viktig demokratisk side, i hvert fall noe man kunne reflektere over, at standpunkter som har solid flertall i det politiske miljø og også utenfor det politiske miljø, i grunnen bør kunne la seg gjennomføre.

For det tredje: Man skal ikke ri prinsipper bare for å ri prinsippene. Derfor er også det praktiske viktig for meg.

Jeg er ganske overbevist om at vi kan få en mye bedre skole, både for elevene og for lærerne som arbeidstakere, dersom kommuner og fylker får det helhetlige ansvaret som skoleeiere og som arbeidsgivere. I dag har de et halvt ansvar, og da er det vanskelig å gjøre det på en god måte. Jeg er overbevist om at lærerne vil ha bedre arbeidsgivere i fremtiden enn de har nå, rett og slett fordi de som arbeidsgivere er nødt til å ta et helhetlig ansvar for skoleutvikling, for kvalitetsutviklingen i skolen, for personalpolitikk osv.

Når det gjelder det stressende ved læreryrket, tror jeg det er mye riktig i at det er det. Heldigvis viser de forsøkene som har vært gjort nå med fritak og avvik fra arbeidstidsavtalen, og som er evaluert av SINTEF, veldig positive resultater. Det mange oppfatter som mer stressende, nemlig å binde litt mer tid til skolen, virker faktisk mindre stressende, fordi man får mer fleksible arbeidsformer. Disse evalueringene skal nå danne grunnlag for de forhandlinger som staten skal gjennomføre med lærerorganisasjonene om en ny arbeidstidsavtale.

Trond Giske (A): Spørsmålet mitt gjaldt ikke overføring av forhandlingsansvaret. Spørsmålet mitt gjaldt det forhandlingsklimaet og det politiske klimaet som eksisterer mellom de politiske myndighetene og lærerne. Skal man få til endringer i skolen, må man bygge opp den tilliten og den tryggheten for de endringsprosessene som skal til. Det er to ting som skal til. Det ene er kommunikasjon mellom utdanningsmyndighetene og lærerne. Det andre er ressurstilgang som gjør at det er en reform for kvalitet, ikke for sparing av penger.

Når lærerorganisasjonene protesterer, skyldes det bl.a. at man overhodet ikke har blitt involvert. Så sier statsråden i Dagbladet i går at lærerorganisasjonene ble varslet:

«Jeg ringte tidlig på formiddagen og fortalte om vedtaket...»

Er det måten å samarbeide med den viktigste innsatsfaktoren i skolen, nemlig lærerne, på?

Når det gjelder ressurser, ble det sagt tidligere i dag at det var økt tilgang på ressurser. Det er feil. Hvis man tar bort studiefinansieringen og privatskoleøkningen, er det en realnedgang i Clemets skolebudsjett, og det er ikke en satsing på kvalitet.

Statsråd Kristin Clemet: Lærerorganisasjonene og i særdeleshet Utdanningsforbundet, som er den største og klart mest toneangivende organisasjonen – og representanten Giske viste til et oppslag som dreier seg om dette med overføring av forhandlingsansvaret – er både en interesseorganisasjon for sine medlemmer og en fagpolitisk organisasjon. Jeg har hatt et meget åpent samarbeid med dem – et meget bredt samarbeid. Jeg tror det er mye mer bredt enn det har vært noen gang før, bl.a. ved at vi har innført noe som vi kaller fagseminarer, som vi avholder et par ganger i måneden om allehånde spørsmål knyttet til skole og utdanning. Så det har vært et helt utmerket samarbeid hvor Utdanningsforbundet kom med konstruktive og viktige innspill.

Vi skal nå forhandle om arbeidstidsavtalen, og jeg mener at vi går inn i det på en meget ryddig måte ved at vi har avklart spørsmålet om forhandlingsansvaret. Det er til gjengjeld ikke et forhandlingsspørsmål, men noe som skal besluttes og er besluttet av Regjeringen. Jeg tror det er ytterst tvilsomt om vi kunne unngått enhver form for konflikt, uansett hvordan dette hadde kommet opp. Standpunktene er kjente, og det har vært drøftet og utredet i 20 år.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme. Vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en lang rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Svein Roald Hansen til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 2, fra representanten Henrik Rød til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 3, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til kultur- og kirkeministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kultur- og kirkeministeren på vegne av finansministeren, som er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Per Roar Bredvold til olje- og energiministeren, er overført til nærings- og handelsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av nærings- og handelsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra kommunal- og regionalministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 20, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmålene 9 og 10, fra henholdsvis representantene May Britt Vihovde og Øyvind Vaksdal til olje- og energiministeren, vil bli besvart av utviklingsministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Spørsmål 13, fra representanten Torbjørn Andersen til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av nærings- og handelsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra kommunal- og regionalministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 20, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 17, fra representanten Tor-Arne Strøm til samferdselsministeren, bortfaller, da spørreieren har sykdomsforfall.

Spørsmål 19, fra representanten Steinar Bastesen til kommunal- og regionalministeren, er overført til justisministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra

justisministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 6, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmålene 24 og 25, fra henholdsvis representanten Inger S. Enger og Øyvind Korsberg til miljøvernministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Svein Roald Hansen til finansministeren:

«I en pressemelding 8. juli i fjor varslet finansministeren at alle kvoter i reisegodsreglene, unntatt for kjøtt, alkohol og tobakk, skulle fjernes fra 1. januar i år. Kvoten for kjøttvarer skulle økes fra 3 til 10 kilo. Under budsjettbehandlingen ble det gitt bred støtte til dette.

Hva er begrunnelsen for at Finansdepartementet går tilbake på dette og vil beholde en samlet vektgrense for matvarer, inkludert kjøttvarer, på 10 kilo, og hvorfor er de nye bestemmelsene ikke innført fra 1. januar?»

S p ø r s m å l 2

Fra representanten Henrik Rød til finansministeren:

«I Fredriksstad Blad 13. januar står det at norske myndigheter har satt 25–30 arbeidsplasser i fare ved bedriften Jackon gjennom innførsel av en særnorsk avgift på 20 pst. på klimagassen hydrofluorkarbon (HFK). Bedriften selv ønsker å samarbeide med myndighetene for å redusere utslippene, men opplever nå i stedet at deres konkurransekraft blir vesentlig svekket i forhold til utenlandske konkurrenter.

Er statsråden villig til å gå inn i en dialog med Jackon, og hva vil han gjøre for å sikre arbeidsplassene ved bedriften?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til kultur- og kirkeministerens, er overført til finansministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kultur- og kirkeministerens på vegne av finansministerens.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til kultur- og kyrkjeministerens:

«Mange kyrkjelydar har etablert månadlege gåveordningar.

Vil statsråden ta initiativ til å utvida ordninga med skattefrådrag for gåver til organisasjonar til også å gjelda Den norske kyrkja?»

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Ordninga med skattefrådrag for gåver til frivillige organisasjonar ligg innanfor finansministerens sitt ansvarsområde. Sidan

han ikkje har høve til å vera her i dag, har han bede meg om å svara på spørsmålet for han.

Etter framlegg frå Samarbeidsregjeringa vart frådraget for gåver til frivillige organisasjonar eit eige frådrag frå og med inntektsåret 2003. Samstundes vart grensa for frådraget auka til 6 000 kr. Den norske kyrkja er ein del av statsforvaltninga, og med dagens regelverk er ikkje Kyrkja omfatta av ordninga med frådrag.

Det er fleire vesentlege skilnader mellom Den norske kyrkja og trudoms- og livssynssamfunn. Kyrkja er eit trudomssamfunn, men òg ein statsinstitusjon som får eigne løyvingar over statsbudsjettet. Vidare er Kyrkja oppretta og styrt med heimel i lov, i motsetning til frivillige organisasjonar. Andre trudoms- og livssynssamfunn mottok eit tilskott pr. medlem.

Dersom Stortinget ynskjer å utvida ordninga med frådrag slik at Den norske kyrkja blir omfatta, krev dette både ei lovendring og eit løyvingssvedtak. Finansdepartementet har anslått det årlege isolerte provenytapet av å inkludera Kyrkja i ordninga til om lag 55 mill. kr i 2003.

Det er mange frivillige organisasjonar som har ei nær tilknytning til Den norske kyrkja. Desse frivillige organisasjonane er ikkje underlagde Kyrkja sine bestemmende organ, men opererer likevel på vegner av Kyrkja i enkelte høve. Innanfor dagens ordning med frådrag for gåver kan dei frivillige organisasjonane med tilknytning til Kyrkja inkluderast i frådragsordninga dersom dei tilfredsstillar andre vilkår i skattelova. Fleire av desse frivillige organisasjonane er alt godkjende av likningsmyndighetene, slik at gåver gir rett til frådrag for givaren.

Regjeringa er oppteken av den økonomiske situasjonen i Kyrkja, og vi vil leggja opp til ein dialog med Kyrkerådet om korleis dette best mogleg kan følgjast opp, som eit ledd i prosessen for budsjettet for 2004.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Ordninga med skattefrådrag er bra for dei frivillige organisasjonane. Senterpartiet føreslo i haust at òg lokalleddet vart inkludert. Det kjem vi til å ta opp igjen.

Når det gjeld Den norske kyrkja, har ho bruk for ein heilskapleg økonomi som omfattar både moglegheit for vedlikehald og midlar til drift. Det ideelle er at kommuneøkonomien er så romsleg at Kyrkja får sine rettmessige midlar. Men signalet frå Regjeringa og Framstegspartiet tyder jo ikkje på at økonomien kjem til å bli slik med det fyrste. Og når då mange kyrkjer har givarteneste i dag – frå mitt område veit eg at ein kyrkjelyd i Sandnes får inn 1 mill. kr på den måten, ein annan 600 000 kr, nokre slår seg saman og lønar ein prest – vil mitt spørsmål vera: Ser statsråden føre seg at denne dialogen som skal førest, skal innebera at statsråden opnar for frådrag for den typen givarteneste?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: For det fyrste er eg glad for engasjementet til representanten. Skattefrådrag for frivillige organisasjonar har vore ei kampsak for Kristeleg Folkeparti i mange år. Vi fekk det ikkje til førre gongen vi var i regjering, men vi har altså fått det til no. Eg er òg glad for støtta frå Senterpartiet i ettertid.

Når det gjeld Kyrkja sin økonomi, er det eit ganske komplisert spørsmål. Vi vil gripa fatt i det og sjå kva vi skal gjera der. Min dialog med Kyrkjerådet går ut på, som ei målsetjing, at vi skal få dette til. Men det blir då eit budsjettspørsmål og eit prioriteringssørsmål i forhold til 2004. Vi har òg ein del spørsmål som vi må få svar på, fordi dette kan òg vera med og tappa ein del av dei frivillige organisasjonane for gåver som då kjem Kyrkja til gode og ikkje dei frivillige organisasjonane. Som eg sa i svaret mitt: Mange av desse har sjølvsagt felles interesser her, difor ynskjer eg den dialogen med Kyrkjerådet før Regjeringa eventuelt endrar desse lovene, og eventuelt prioriterer dei framfor budsjettet i 2004. Eg vil ikkje gjera det utan at vi har fått eit klarsignal om at det er eit sterkt ønske òg frå Kyrkjerådet.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg takkar for eit positivt svar.

Eg håpar at statsråden lukkast i si prioritering. Og lat meg seia frå Senterpartiet: Vi har å gjera med ei regjering som har varsla ytterlegare generell skattelette, og då må det jo vera ein fordel å bruka ei eventuell skattelette så målretta som det vil vera å stimulera til ytterlegare givar-tenester for samfunnsbyggjande arbeid.

Eg er ikkje redd for konkurransevridinga mellom frivillige organisasjonar og Kyrkja. I så måte har frivillige organisasjonar no fått eit fortrinn som då vil bli nulla ut ved ei endring. Eg trur faktisk at statsråden kan få oppleve at engasjementet totalt sett vil bli større, fordi dei midlane som vert gitt, kan tøyast lenger ved eit skattefrådrag.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg trur representanten har veldig rett i sin analyse. Men eg ynskjer likevel å ha ein dialog med Kyrkjerådet før vi set i gang arbeidet. Eg synest det er viktig.

Det er sant som representanten seier, at Regjeringa har lovt skattelette. Dette er ei veldig positiv form for skattelette, og eg er veldig glad for at vi har fått rom for det i den regjeringa vi er med i no. Men eg har òg lyst til å seia heilt på tampen at kyrkjeøkonomien ikkje har blitt betre etter at Senterpartiet faktisk i budsjettet i fjor var med på å kutta på løyvingane til Kyrkja. Det er òg eit faktum som eg ikkje vil unnlata å nemna i denne samanhengen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Vi må hugsa kommuneøkonomien òg då.

Presidenten: Da er vi ferdige med den runden i denne omgang, men det høres ut til at det kan bli flere.

S p ø r s m å l 4

Inge Ryan (SV): «Utbruddet av mædi i en sauebesetning i Verdal har skapt stor usikkerhet blant saueholderne i distriktet. Om lag 140 besetninger har vært i kontakt med den smittete besetningen.

Kan statsråden love at alt vil bli gjort for å få bukt med sykdommen, og at det vil bli gitt erstatning til dem som blir rammet?»

Statsråd Lars Sponheim: Representanten Ryan stiller spørsmål om jeg kan love at alt vil bli gjort for å få bukt med sauesykdommen mædi, som er påvist i Verdal, og at de som er rammet, vil få erstatning.

Jeg kan forsikre representanten, og saueholderne som er rammet, om at både jeg og veterinærmyndighetene tar sykdommen alvorlig. Statens dyrehelsetilsyn har gitt høy prioritet i arbeidet med å kartlegge og følge opp kontaktbesetningene, som så langt er om lag 150 i tallet. De aller fleste kontaktbesetningene er i Trøndelag, mens det er seks-sju stykker i Rogaland og Hordaland. I tillegg til disse kontaktene er det overført i alt ti værere som har hatt kontakt med mædi i besetningen i Trøndelag, til seminestasjonen for sau på Staur i Stange. Åtte av dem er slaktet, men to står på Staur i dag; den ene kom direkte fra besetningen i Verdal. Både primærbesetningene og kontaktbesetningene er pålagt nødvendige isolasjonstiltak. Det er satt i verk et omfattende blodprøveprogram i samtlige besetninger for å kartlegge smittespredningen. Det er allerede tatt prøver av en betydelig del av besetningene. Foreløpig er én vær som har opprinnelse i besetningen i Verdal, funnet positiv. Det er ikke funnet positive dyr blant de mange avlskontaktene.

Utbruddet i Trøndelag vurderes som alvorlig, siden mædi er en snikende og svært tapsbringende sykdom som det er vanskelig å oppdage, og dermed å bekjempe. Den er ikke veldig smittsom, men det finnes ingen behandling for den. Den har svært lang inkubasjonstid. Etter at sykdommen ble oppdaget i begynnelsen av 1970-tallet, har myndighetene brukt store ressurser på å bekjempe den. Fra 1989 til 1994 var det ingen nye tilfeller, men så ble det funnet 24 tilfeller i Rogaland og Hordaland i 1995. Det siste tilfellet var i samme område i 2000.

Jeg synes det er ekstra beklagelig med utbruddet i Verdal, siden besetningen er en velrenommert og godt drevet avlsbesetning. Som jeg sa tidligere, er den sågar så god at den har levert varer til seminestasjon. Det er satt i gang en omfattende kartlegging for å finne ut hvordan smitten kan ha kommet inn i besetningen.

Der er viktig å merke seg at det etter husdyrloven ikke er krav om nedslaktning av mædi i besetninger, noe som vil le utløse erstatning til dyreeieren. Selv om Statens dyrehelsetilsyn kan fatte vedtak om nedslaktning ut fra en vurdering av sykdomssituasjonen i besetningen, har de gitt uttrykk for at det neppe er aktuelt i dette tilfellet. Derimot kan det gis tilskudd til det over jordbruksavtalen dersom eiere av besetninger med positive dyr ønsker å slakte ned besetningen. Hver enkelt saueier vil bli orientert om denne muligheten.

Inge Ryan (SV): Jeg takker for svaret.

Det er et par oppfølgingsspørsmål jeg har tenkt å stille. Det første går på dette med prøvetaking. Det ble sagt at man nå tar omfattende blodprøver, bl.a. på Staur og andre plasser, av sauer som man har inne. Men er det ak-

tuelt å foreta prøvetaking over hele landet, slik at man får en oversikt over hele bildet, og slik at man unngår at denne sjukdommen sprer seg?

Eirin Falset hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Lars Sponheim: Det er jo slik at når dette tilfellet er oppdaget, så er det en vev av kontakter ut fra denne besetningen som det er viktig å følge opp. Det veterinærmyndighetene konsentrerer seg om nå, er å finne ut hvem som kan ha vært i kontakt med denne besetningen, om det kan være noen spredning som har utgangspunkt i den – eller hva som eventuelt har vært kilden til dette.

Når status er gjort opp for dette utbruddet som nå er registrert, legger jeg til grunn at veterinærmyndighetene vil gjøre en generell vurdering av om det er behov for å sette inn ytterligere krefter for å se om denne sykdommen kan forekomme andre steder, helt uavhengig av det utbruddet som nå er registrert i Nord-Trøndelag.

Inge Ryan (SV): Et spørsmål i forhold til en erstatning: Det ble sagt at det ikke er automatikk i at man her får erstatning. Kan statsråden redegjøre litt for hva som skal til for at man får erstatning når man har denne type sykdom i besetningen? Det er jo dyr som blir sjuke, som produserer mindre, og som fungerer dårlig. Er det vurdert noen form for erstatningsordning som gjør at de bøndene som er så uheldige å få denne sjukdommen i besetningen, ikke lider for store tap?

Statsråd Lars Sponheim: Vi har en del husdyrsykdommer som gir automatisk rett til erstatning etter husdyrloven. Det er sykdommer som gjør at myndighetene har behov for å gripe inn og stille krav om umiddelbar nedslakting og andre tiltak. Der er det fastsatt bestemte satser som er rimelig høye, og som gir veldig god kostnadsdekning.

Når det gjelder denne type sykdom, som ikke underlegges denne form for krav, er det etablert en tilskudsordning etter jordbruksavtalen – nedfelt i en forskrift som nylig er endret, i januar i år – for dem som frivillig slakter ned. For man må ikke slakte ned hvis man har mædi i besetningen sin, men man har anledning til å gjøre det. Hvis man slakter hele besetningen og gjennomfører ulike hygieniske tiltak, gis det et tilskudd på 1 100 kr pr. vinterføret sau. Det beløpet ble økt med 100 kr i januar i år, så det er akkurat justert opp.

Det er også viktig å få med seg at dette da er dyr som er fullt brukende, og som dermed også gir slakteverdi til eieren, som kommer i tillegg til erstatningsbeløpet – eller tilskuddsbeløpet, er det rett å si, siden det ikke stilles krav fra myndighetene om at det skal slaktes ned.

S p ø r s m å l 5

Reidar Sandal (A): Eg vil gjerne få lov å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Stortinget la i fjor til grunn at det skal plasserast ny redningshelikopterbase i Florø. I statsbudsjettet for 2003 blei det ikkje foreslått noka løyving for å få etablert basen. Det er viktig at redningshelikopteret kjem i drift snarast for å ta best mogleg vare på tryggleiken i regionen.

Kva framdrift er det i saka, og vil Regjeringa i år fremme nødvendig forslag slik at basen kan bli etablert i Florø?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Regjeringen foreslo i St.meld. nr. 44 for 2000-2001, Redningshelikoptertjenesten i fremtiden, å opprette en ny base i Florø. Dette fulgte et flertall i Stortinget opp gjennom Innst. S. nr. 156 for 2001-2002.

Basen skal drives av en sivil operatør, da Forsvaret ikke har kapasitet til å drive denne. Stortinget gav samtidig anvisning på at det skal opprettes tilstedevakt på samtlige redningshelikopterbasen på fastlandet. Tilstedevakt gir en betydelig bedre redningshelikopterberedskap for hele landet, også for Vestlandet, sammenlignet med situasjonen i dag.

Justisdepartementet nedsatte i tråd med Stortingets forutsetning i oktober i fjor Helikopterfaglig Forum, bestående av aktuelle brukere av redningshelikoptertjenesten. Forumet, som er i full gang, har som hovedoppgave å anbefale krav til framtidige redningshelikoptre sett i forhold til Forsvarets anbefalinger av NH90 som framtidig redningshelikopter. Resultatet av dette arbeidet vil også være nyttig i forbindelse med kravspesifikasjonene ved anbudsutlysning for den sivile basen i Florø.

Etablering av en ny redningshelikopterbase i Florø vil gi en ytterligere forbedring av redningsberedskapen på Vestlandet, og Regjeringen vil også komme tilbake til dette i naturlig budsjettssammenheng.

Reidar Sandal (A): Eg vil takke statsråden for svaret – eit svar som har positive element så langt svaret rekk.

Eg reiser dette spørsmålet fordi tryggleiken langs Vestlandskysten i dag er for dårleg. Det har på mange vis både Regjeringa og justisministeren hatt ei positiv tilnærming til. Eg er oppteken av at det blir god framdrift i saka, og vil stille følgjande tilleggsspørsmål: Vil statsråden syte for at det blir fremja forslag frå Regjeringa slik at basen kan vere i drift i 2004?

Statsråd Odd Einar Dørum: Når det gjelder framdriften i saken, har Regjeringen valgt på basis av hele den drøftingen Stortinget hadde om redningshelikoptere, også å dra nytte av det som kommer ut av Helikopterfaglig Forum. Forumet har en arbeidsframdrift som er i rute, som vil strekke seg gjennom første halvår i år. På grunnlag av det forumet kan Regjeringen vurdere hva den vil gjøre både med anbud og anbudsopplysninger. Det er det som gjør at det er naturlig for meg å si det jeg sa, at Regjeringen vil komme tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med budsjettet.

Reidar Sandal (A): Eg takkar igjen statsråden for svaret.

Eg vil leggje til følgjande: Eg går ut frå at statsråd Dørum og Regjeringa gjer det nødvendige arbeidet, slik at redningshelikopterbasen i Florø kan bli etablert snarast. Dette synet er faktisk i samsvar med den oppfatninga som eit breitt fleirtal i Stortinget har gitt uttrykk for.

Statsråd Odd Einar Dørum: Vi deler oppfatningen av viktigheten av å ha gode redningshelikoptre. Siden Regjeringen fremmet forslaget om basen i Florø, deler vi også den oppfatningen at det må være bra.

Men det er slik at det er i budsjettssammenheng Stortinget tar stilling både til prioritering og framdrift. Det er Regjeringen som da legger sin sak fram for Stortinget. Det er det svaret jeg har gitt tidligere, og det gjentar jeg gjerne. Da vil vi alle ha en sjanse til å bli vurdert og til å engasjere oss. Slik vil det også bli i denne saken.

S p ø r s m å l 6

Per Sandberg (FrP): «En mor fra Bergen har ikke sett sitt barn på snart tre år. Dette skyldes at barnefaren bortførte barnet til Mexico i 1999. Norske myndigheter har vært godt informert og engasjert i denne saken uten at det har gitt moren og hennes barn noen forhåpninger om gjenforening.

Hva gjør Regjeringen i denne aktuelle saken og andre sammenlignbare saker, og hva mener statsråden kan gjøres/ændres for at norske barn kan bli gjenforent med sine foreldre i Norge, når bortføring av denne type skjer?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Justisdepartementet er sentralmyndighet etter Haag-konvensjonen om internasjonal barne bortføring. De aller fleste sakene etter denne konvensjonen løses raskt, ofte i løpet av noen uker. Fra 1995 og fram til 1. juli i fjor hadde Justisdepartementet behandlet ca. 275 barne bortførings saker, hvor kun tre fremdeles er uløste.

Den omtalte barne bortføringen til Mexico er dessverre en slik sak som har vist seg vanskelig og tidkrevende. Det har i saken vært to hovedproblemer. Det ene er at barnefaren har holdt seg i skjul og derfor har unngått pågripelse, tross flere aksjoner fra politiet i Mexico. Det andre er at faren i strid med Haag-konvensjonen har fått dom for foreldreansvaret i en meksikansk domstol. Dette er en konvensjonsstridig avgjørelse, idet Barnekonvensjonens artikkel 16 uttrykkelig bestemmer at slike avgjørelser ikke skal treffes før selve barne bortførings saken er avgjort. Justisdepartementet har som sentralmyndighet vært meget aktiv og pågående overfor meksikanske myndigheter. I tillegg til det ordinære arbeidet som gjøres i slike saker, har vi brukt den norske ambassaden i Mexico aktivt, og vi har engasjert en egen advokat i Mexico. Representanter for Justisdepartementet har reist til Mexico og hatt møter med myndighetene der. Interpol er naturligvis koblet inn. Vi har også sendt en offisiell klage til meksikansk UD over bruddene på konvensjonen. Denne klagen er nå til behandling i Mexico.

Saken er dessverre ikke løst, og jeg forstår den fortvilelse og frustrasjon som moren må føle. Jeg kan imidlertid forsikre at departementet vil fortsette å følge opp denne saken på en meget offensiv måte. Jeg vil også vurdere om jeg skal ta saken opp personlig med min meksikanske kollega.

Som jeg sa innledningsvis, løses de fleste saker etter Haag-konvensjonen raskt. Gjennom denne konvensjonen er det etablert et internasjonalt regelverk og samarbeid som har vist seg meget tjenlig til å løse denne typen saker. Ca. 60 land har hittil sluttet seg til konvensjonen, og nye kommer stadig til. Jevnlig avholdes det internasjonale konferanser om konvensjonen, og regelverket er i stadig utvikling for å gjøre konvensjonen enda mer effektiv. Justisdepartementet er og vil fortsette å være en aktiv pådriver i dette arbeidet.

Per Sandberg (FrP): Det er betryggende å høre at norske myndigheter legger så mye ressurser i denne typen saker. Bare i fjor var det vel 178 saker, og pr. januar i år var det nesten 60 uløste saker hos Kripos. Jeg skjønner at mange av disse sakene er problematiske. Når det gjelder den aktuelle saken fra Hordaland og Bergen som jeg viste til, vet jeg at norske myndigheter har vært inne i bildet hele veien og prøvd å få til en løsning. Det er ikke noe som tilsier at denne problematikken blir mindre i framtiden.

Mitt første oppfølgingsspørsmål blir: Hva gjør Regjeringen for å forebygge at slike bortføringer kan skje fra Norge?

Statsråd Odd Einar Dørum: Forebygging er helt avhengig av at man rettidig kan få vite om det og eventuelt gjøre noe med det. Jeg antar at den viktigste forklaringen på det antallet som representanten Sandberg tar opp, er at sakene gjelder land som ikke kommer inn under Haag-konvensjonen. Der har vi et betydelig problem. Det er ikke noen tvil om det. I de sakene er vi avhengige av enten å komme fram til en forhandlingsløsning med bortføreren eller å forfølge saken i rettssystemet i vedkommende land. I praksis er det slik at både utenriksstasjoner og UD yter meget stor innsats. Men hovedutfordringen i forhold til disse sakene som ligger utenfor Haag-konvensjonsområdet, er rett og slett å få flere land til å slutte seg til.

Den konkrete saken som representanten tok opp, ligger innenfor Haag-konvensjonsområdet. I de sakene lykkes vi ofte. Vi har ikke lyktes i denne saken. Vi kommer til å fortsette å engasjere oss. Vi har i saker innenfor Haag-konvensjonen f.eks. gitt støtte til privatetterforskere for å bistå. Vi er altså villige til å jobbe intenst for å finne løsninger. Vi har heller ikke flere maktmidler enn dem vi har, men dem vi har, har vi tenkt å bruke.

Per Sandberg (FrP): Nå er det jo slik at mange saker skjer i forhold til land som også har undertegnet Haag-konvensjonen. Det er siden 1995 faktisk 178 saker. I de sakene som gjelder land som ikke har undertegnet Haag-konvensjonen, er jeg helt på linje med justisministeren;

formålet må være å få disse landene til å undertegne denne avtalen.

Justisministeren er selv inne på dette med kostnader, og det synes også jeg kanskje kan være noen av virkemidlene. Jeg kan i min oppfølging prøve å liste opp noen tiltak som Fremskrittspartiet kunne vært interessert i å diskutere med Regjeringen. Det første gjelder det at foreldre som kommer i en slik situasjon, får dekket alle sine kostnader, ikke bare det som går på fri rettshjelp, men også kostnader utover det. Kanskje Regjeringen kan få tak i egne spesialister – dette er vanskelige saker. Kan pass brukes i forhold til barna her? Kan det være at vi kan bruke bistandsmidler opp mot de land som eventuelt ikke har undertegnet Haag-konvensjonen, og kanskje også land som har undertegnet Haag-konvensjonen, som et brekkmiddel for å få løst slike saker?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg oppfatter at representanten vil være konstruktiv og søker etter virkemidler. Jeg har ikke en generell fullmakt til å gå inn på det, men jeg vil ta med meg alle ideer som kan være til nytte for å komme videre.

Jeg har tidligere vist til at når det gjelder det som er utenfor Haag-konvensjonens område, er både Utenriksdepartementet og utenriksstasjonene meget aktive, og de gjør en utmerket jobb. Vi har også strukket oss langt når det gjelder definisjonen av rettshjelp – og Stortinget gav sin tilslutning til det – der man også kunne åpne for at rettshjelpsmidlene bl.a. kunne brukes til privatetterforskere, noe som er skjedd i noen tilfeller.

Jeg er personlig kjent med sakene, for jeg har møtt mennesker som har vært utsatt for det som engasjerer representanten i hans spørsmål. Derfor har jeg også det engasjementet som ligger i svaret. Vi skal se på de virkemidlene vi har, og er det noe vi kan vurdere å komme tilbake til, skal vi gjøre det. Men jeg deler ikke ut enkeltløfter før jeg har hatt tid til å tenke og vurdere. Men jeg oppfatter at representanten ber meg tenke og vurdere, og det skal jeg gjøre.

Presidenten: Vi går så til spørsmål 19.

S p ø r s m å l 1 9

Presidenten: Dette spørsmålet er stilt til kommunal- og regionalministeren, men er overført til justisministeren som rette vedkommende.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg har da følgende spørsmål:

«Det er den siste tiden avdekket en betydelig ulovlig innvandring til Norge. Det dreier seg ofte om personer som ikke søker om politisk asyl, og som ikke melder seg for norske myndigheter. Mange av dem ernærer seg gjennom svart arbeid, og enkelte gjennom kriminalitet. Mye tyder på at de nåværende tiltak i forbindelse med fremmedkontrollen ikke er tilstrekkelige.

Er statsråden villig til å vurdere en bedre kontroll på eller ved grensen til Schengen-området?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Det er ingen tvil om at det er en utfordring at et økende antall personer ulovlig forsøker å ta opphold i et europeisk land. Norge er av de land som i denne sammenheng virker forlokkende for mange. Ikke alle som kommer, følger gjeldende lov- og regelverk, mange velger i stedet på ulike måter å ta seg illegalt inn i landet. Problemene dette fører med seg, er vel kjent i vår del av verden. Det er derfor i dag stor oppmerksomhet på tiltak for å bekjempe dette, ikke minst er det iverksatt mange internasjonale initiativer hvor Norge aktivt er med.

Gjennom vår deltakelse i Schengensamarbeidet har vi som kjent avviklet den systematiske personkontrollen på de indre grensene til andre Schengen-land, mens kontrollen på de ytre grensene til land som ikke deltar i Schengensamarbeidet, er forsterket og harmonisert i hele området i tråd med kravene i Schengen-regelverket. Her kan jeg legge til at det for tiden legges stor vekt på ytterligere å forbedre kvaliteten på grensekontrollen fra Schengenlandene mot de såkalte tredjeland.

Det er derfor for norske myndigheter ikke så mye et spørsmål om å forbedre kontrollen på selve grensen, men mer et spørsmål om å intensivere arbeidet i de grensnære områder for å avdekke både den grensekryssende kriminaliteten og den illegale innvandringen. Politiet og tollvesenet bruker i dag mye ressurser på å holde oversikt over og gjøre tilslag mot disse formene for irregulær virksomhet i grenseområdene.

Politiet skal prioritere det vi kaller informasjonsstyrt kriminalitetsbekjempelse, nettopp i de grensnære områder. Gjennom både internasjonale informasjonskilder så vel som via egne opplysninger skal politiet ha et tilstrekkelig godt bilde av kriminaliteten og tilløpene til illegal innvandring, slik at man er i stand til å drive målrettede kontroller. Disse skal føre politiet fram til pågripelser av kriminelle og dem som illegalt søker å ta seg inn i landet.

Politidirektoratet har pålagt aktuelle politidistrikter å inkludere kontrollarbeidet i de grensnære områder i den ordinære tjenesten. På denne måten vil man gjøre dette arbeidet til en viktig og normal del av den daglige tjenesten. Dette utelukker ikke at man også yter mer konsentrert innsats i form av samordnede og større operasjoner hvor politiet og tollvesenet i en region går sammen og gjør en ekstra innsats for å avdekke ulovligheter i grenseområdene. En slik operasjon ble som kjent avviklet rett før årsskiftet i fjor, med et vellykket resultat.

Jeg er trygg på at politiet vil fortsette sin innsats og prioritere dette viktige arbeidet.

Steinar Bastesen (Kp): Sammen med det norske folk undrer jeg meg på at asylsøkere bruker asylinstituttet til å komme til Norge på grunn av at de er forfulgt i sitt eget land, enten av politiske årsaker eller av kriminelle årsaker. Men de får altså asyl i Norge. Så reiser de på ferie til det landet de har måttet rømme fra.

Hva har statsråden tenkt å gjøre for at de skal slutte med dette tøvet og tullet med å søke asyl i Norge samtidig som de reiser på ferie til det landet som de søker asyl fra?

Statsråd Odd Einar Dørum: Dette er Regjeringens ansvarsområde, og selv om det også berører en annen statsråd, peker representanten på i hvert fall to av tre mulige situasjoner.

Den ene situasjonen er at man er i Norge og søker asyl. Da er man her og gjør det. Hvis man misbruker det, misbruker man det at man er her. Den andre situasjonen er at man har fått opphold i Norge og fått asylstatus, nettopp fordi man søker beskyttelse. Hvis man da vil ha behov for å dra tilbake dit man har kommet fra, har man vel i grunnen også søkt om å få opphevet egen beskyttelse. Så har vi en mellomgruppe som får opphold i Norge på humanitært grunnlag. De står fritt til å reise.

Kommunalministeren har pekt på nettopp spørsmål som er reist i dialogen mellom politiet og Utlendingsdirektoratet, og sagt at hun vil ta initiativ til å gjennomgå hele regelverket, slik at asylinstituttets ånd blir praktisert slik som det er ment å skulle være.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg stilte jo spørsmålet til kommunal- og regionalministeren, og en del av oppfølgingsspørsmålene blir til henne.

Kommunal- og regionalministeren har uttalt at hun ikke vil søke om unntak for Norge – når ti nye land blir med i EU, vil altså Schengen-avtalen gjelde også for de ti nye landene, og vi får fri innvandring til Norge. Er justisministeren av den samme oppfatning som kommunal- og regionalministeren, at vi ikke skal ha fritak, og at vi ikke skal ha særordninger for Norge, og ha fri innvandring fra disse nye landene i EU?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg skal ikke gå inn i forhistorien til Schengen-avtalen, den er vedtatt med solid flertall i Stortinget. Schengen-regelverket omfatter i dag faktisk en del land som er medlem av EU, men som ikke er med i Schengen, men vi har valgt å være med sammen med Island. Hvordan Schengen vil bli implementert i forhold til nye søkerland til EU, er en prosess som EU selv vurderer. Blir Schengen implementert, vil den ytre grensekontrollen være en hovedoppgave, som jeg vet at EU-organene diskuterer. Når vi er med i Schengensamarbeidet og er forpliktet av det, vil det selvfølgelig for vårt vedkommende bli en tilsvarende forsterket utfordring, bl.a. når det gjelder politimessig samarbeid mellom ulike land, og å utøve det vi kaller grensenære kontroller. Det er vi sterkt interessert i å gjøre. Den aksjonen jeg nevnte, før jul, var et samarbeid mellom politi og tollvesen. Politiet har også fått en del tilleggsutstyr som gjør at de her kan være effektive. Jeg har selv gjort meg kjent med slike kontroller her på Østlandet, men også på grensen i Finnmark. Jeg vet hvor effektive og viktige slike kontroller er, og det er et arbeid der vi kommer til å holde trykket oppe. Det sa jeg i hovedsvaret.

Når det er slik at spørsmålet også berører andre statsråder, svarer jeg så langt Regjeringens politikk er vel kjent og klar, og det er den i forhold til det tillegsspørsmålet som her ble stilt.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 7.

Spørsmål 7

Lena Jensen (SV): «Viser til oppslag i VG 28. januar d.å. hvor det fremkommer at departementet har gitt dispensasjon til Bergen kommune om å kunne fravike den faglig anbefalte grenseverdien for luftkvaliteten på 1 000 ppm i arbeidsrom for elever. I tillegg håndterer departementet den faglig anbefalte normen på 1 000 ppm kun som en veiledende norm. Stortinget har i 2002 vedtatt lov om arbeidsmiljø for elever, som ikke er samstemmig med dette.

Hva vil statsråden gjøre for å følge opp Stortingets vedtak?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det er ikke riktig at Helsedepartementet har gitt dispensasjon til Bergen kommune om å kunne fravike den anbefalte grenseverdien for luftkvalitet i arbeidsrom for elever, slik det går fram av spørsmålet på bakgrunn av et oppslag i VG i forrige uke. Departementet har derimot i sitt brev til Bergen kommune av 4. november 2002 uttalt følgende:

«Departementet har vurdert det slik at de anbefalte normer for CO₂ i inneluft bør bli stående uendret.»

Spørsmålet fra representanten Jensen gir meg anledning til å orientere nærmere om sakens bakgrunn og om gjeldende regelverk på området.

Bergen kommune v/Bergen Bygg- og Eiendom KF bad i brev av 1. oktober 2002 Helsedepartementet om å vurdere hvorvidt de veiledende normene for øvre grense for CO₂-innhold i inneluft kunne heves fra 1 000 ppm til 2 000 ppm. Nasjonalt folkehelseinstitutt utredet saken i samråd med Arbeidstilsynet og kom fram til at den veiledende normen på 1 000 ppm ikke skulle endres. Det går, som referert, klart fram av departementets svarbrev til Bergen kommune at det ikke er aktuelt å endre den veiledende normen på 1 000 ppm.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler av 1. desember 1995 har i § 19 en bestemmelse om inneklimate og luftkvalitet som lyder:

«Virksomheten skal ha tilfredsstillende inneklimate, herunder luftkvalitet. Temperaturregulering og ventilasjon skal være tilpasset bruksområdet og årstidsvariasjoner.»

Kravet til tilfredsstillende inneklimate, herunder luftkvalitet i forskriftens § 19, er et såkalt funksjonskrav. Det innebærer at luftkvaliteten må være tilfredsstillende etter en helhetsvurdering av alle relevante faktorer, og at mer spesielle normer, som f.eks. norm for CO₂, utdypes i veiledning til regelverket. De virksomhetene som avviker fra veilederens anbefalinger, må kunne dokumentere at funksjonskravet i forskriften likevel er oppfylt. I dette tilfellet betyr det at de skoler eller barnehager som har høyere CO₂-innhold i inneluften enn normen, må kunne dokumentere at inneklimate likevel er tilfredsstillende.

Kjernen i Folkehelseinstituttets brev, som departementet har støttet seg til, er at skoleelevenes innemiljø må vurderes som summen av flere faktorer, hvor luftutskiftningen er én. Vi vet at der skolene sliter med dårlig inneklimate, er nettopp manglende vedlikehold gjennom

mange år og utilstrekkelig renhold noe av problemets kjerne. Det er derfor spesielt viktig å sikre god luftskiftning i slike tilfeller. Som Helsedepartementet fastslø i sitt svarbrev til Bergen kommune, er derfor CO₂-normen uendret.

Dette er i tråd med de endringene som før jul ble vedtatt i opplæringsloven § 9a-2 om elevers fysiske arbeidsmiljø, som lyder:

«Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndigheitene til kvar tid anbefaler. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.»

Det er etter mitt syn ingen grunn til å akseptere dårligere inneluft for skoleelever eller barnehagebarn enn det vi aksepterer f.eks. i kontorer, møterom osv. for voksne. Helsedepartementet vil sende et brev til de fem organisasjonene som har tilskrevet departementet om denne saken, og til Bergen kommune for å klargjøre dette.

Lena Jensen (SV): Jeg vil takke for et klargjørende svar.

Stortinget har vedtatt at den nye arbeidsmiljøloven for elever skal tre i kraft den 1. april. Den sier at innklimaet skal fremme både læring, helse og trivsel, og at det fysiske miljøet i skolen skal være i samsvar med de faglige normene som myndighetene til enhver tid anbefaler.

Nå vet man at om lag halvparten av landets skoler ikke tilfredsstillende krav til et godt innemiljø som anbefales. Man vet også at det vil koste 40–50 milliarder kr å ruste opp dagens skoler, fordi skolebyggene er i så dårlig forfatning, og det er den kommunalt eide byggmassen som er i dårligst stand.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Hvilke konkrete planer har statsråden, både når det gjelder økonomi og kompetanse, for at denne loven som trer i kraft 1. april, vil være godt forberedt?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Som jeg nevnte i mitt første svar, er det Helsedepartementets oppfatning at det fullt ut er samsvar mellom den forskriften, fra 1995, som gjelder på dette området, og de nye bestemmelsene i den loven som representanten Lena Jensen viser til.

Det er kommunene som eiere av skolene eller fylkeskommunene som eiere av de videregående skolene som er ansvarlige for at kravene i forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler følges. Det er samtidig kommunen som er godkjenningsmyndighet, og som fører tilsyn med at forskriftens krav blir fulgt. Derfor er adressaten for dette spørsmålet i første rekke kommunen.

Stortinget har tatt et direkte ansvar for fornyelsen av skolebygg gjennom den ordningen som i sin tid ble etablert. Fra Helsedepartementets side vil vi være opptatt av å vurdere oppfølgingen på basis av de tilbakerapporteringer som vi får fra tilsynsmyndighetene og de faglige rådgivere som departementet har på dette området, i første rekke Folkehelseinstituttet.

Lena Jensen (SV): Jeg vil takke for svaret, men det er slik at statsråden, som har ansvar for helse i Norge, ikke kan fraskrive seg ansvaret – han har et helhetlig overordnet ansvar for elevene som går i den norske skolen.

Når halvparten av elevene har et så dårlig innemiljø at det ikke fremmer verken helse, læring eller trivsel i klasserommet, er man nødt til å sette i verk tiltak. Man er fra statens side også nødt til å skape kompetanse og informere om disse kravene som vil bli iverksatt fra statens side, og samtidig gå inn og bidra økonomisk. Kommuneøkonomien, som statsråd Clemet var inne på i dag, er ikke god, og man er nødt til å gå inn med statlige midler og kompetanse til kommunene som skal gjennomføre dette.

Mitt spørsmål til statsråden er på nytt: Hvilke konkrete planer har statsråden for å øke kompetansen og bedre økonomien?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg ber om presidentens forståelse for at jeg ikke kan gå inn i verken utdanningsministerens eller kommunalministerens konstitusjonelle ansvarsområde i mitt svar på dette. Jeg holder meg til det som er mitt overordnede ansvar, og det forsøker jeg på ingen måte å skyve fra meg. Tvert imot har jeg grepet fatt i den konkrete saken, fordi et medieoppslag gav inntrykk av at Helsedepartementet og helsemyndighetene var ute etter å avsvkke den normen som fagmyndighetene har tilrådd på dette området. Det er vi ikke. Jeg vil sørge for at det budskapet blir kjent, både for dem som direkte har spurt, og for kommunesektoren for øvrig. Så vil vi på basis av de tilbakemeldinger som helsemyndighetene får, vurdere oppfølgingstiltak for å sikre at forskriften blir etterlevd i størst mulig grad.

Presidenten: Spørsmål 8 vil bli besvart senere.

S p ø r s m å l 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten May Britt Vihovde til olje- og energiministeren, vil bli besvart av utviklingsministeren på vegne av olje- og energiministeren.

May Britt Vihovde (V): Eg har stilt følgjande spørsmål til olje- og energiministeren:

«Prisutvikling på straum den siste tida er ei påminning om at det vil vera fornuftig både for samfunnet og den einskilde husstand å økonomisera med straumen. Samfunnet og leverandørane må medverka til dette. Viken Nett har nyleg valt å setja opp fastdelen på nettleige. Det gjer at det blir mindre lønsamt å spara på straumen.

På kva måte kan statsråden medverka til å hindra ei slik endring i vektinga mellom fast og variabel pris?»

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Det følger av energilovforskriften at brukerne av overføringsnettet skal dekke kostnader knyttet til utbygging og drift av nettet. Størstedelen av kostnadene i nettet er faste, kapitalavhengige kostnader som ikke varierer med kundenes energiut-

tak. Kostnadene dekkes i all hovedsak gjennom nettleien. Av energilovforskriften følger det vidare at nettleien skal utformes slik at den i størst mulig grad gir brukeren av nettet signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.

Et nettselskap har ansvar for at nettleien i leveringsområdet fastsettes i tråd med forskrifter til energiloven, og NVEs forskrifter har mer spesifikke krav til utformingen av nettleien. Husholdninger har vanligvis et variabelt energiledd og et fastledd. Energileddet dekker marginale tapkostnader og kan i tillegg dekke en andel av de øvrige kostnader som ikke innkreves gjennom fastleddet. Fastleddet skal bidra til å sikre tilstrekkelige inntekter til nettselskapet. Nettselskapets samlede inntekter er gitt og regulert av NVE.

Nettselskapene har innenfor rammen av forskriftene en viss frihet til å fastsette det variable energileddet og det faste leddet i nettleien. Et energiledd som er høyere enn verdien av marginale tap, gir ikke forbrukerne signaler om effektiv bruk av nettet. Slike energiledd gir derimot forbrukerne ytterligere signaler om energisparing og bruk av alternative energikilder. Når et nettselskap øker fastleddet, reduseres energileddet, slik at inntekter fra nettleien holdes uendret. Fastledd vil i seg selv innebære at gjennomsnittlig nettleie avtar med økt forbruk. En omlegging i retning av økt fastledd forsterker dette noe. Jeg ser at det da framstår som mindre lønnsomt å spare på strømmen. Nettselskapene må derfor foreta visse avveiningar i fastsettelsen av nettleien. Det er imidlertid viktig å huske at netteierens kostnader ved å ha husholdninger knyttet til nettet varierer svært lite i forhold til kundens forbruk. En liten husholdningskunde er derfor nesten like kostbar for nettselskapet som en stor husholdningskunde.

Når det gjelder Viken Netts nettleie for 2003, mener jeg at det ikke er riktig av meg å gi en konkret vurdering av den, siden Olje- og energidepartementet er klageinstans i slike saker hvis disse påklages. Jeg er imidlertid kjent med at fastleddet er økt betydelig i forhold til i 2002. Viken Netts faste ledd for husholdninger er imidlertid fortsatt betydelig under det gjennomsnittlige fastleddet for husholdninger i Norge.

Jeg mener at det er viktig at nettselskapene har en viss frihet i fastsettelsen av nettleien til ulike kundegrupper, men det bør være et rimelig forhold mellom fastleddet og energileddet, slik at en også kan imøtekomme kundenes oppfatning av hva som er en akseptabel nettariiff. Nettselskapenes frihet i fastsettelsen av nettleien er viktig for at nettleien skal kunne benyttes som et aktivt virkemiddel i forhold til effektiv utnyttelse og utvikling av nettet.

May Britt Vihovde (V): Eg takkar statsråden for svaret.

Eg kan vera einig i at det å ha ein viss fridom ved fastsetjing av nettleie for ulike kundegrupper er bra. Det kan kanskje gjera at dei store kundane får moglegheit til å regulera energiforbruket sitt ut frå nettleiga, men for vanlege folk gir det lita moglegheit.

No er vi komne opp i ein situasjon der straumprisen har gått opp. Så begynner straumprisen å gå ned igjen,

folk tenkjer energiøkonomisering og på korleis dei brukar energien, og så set selskapa opp nettleiga. Det set eg eit spørsmålsteikn ved, for det er ingen ting i denne situasjonen som tilseier at nettleiga burde gå opp. Dette gjeld ikkje berre Viken Nett, det gjeld også veldig mange andre energiselskap som har gitt akkurat dei same signala – og der sit vi som kundar og kan ikkje påverka dette. Vi lurar jo på: Når inntektene går ned på den eine biten, ønskjer dei då å ta dei igjen på den andre biten? Ingen stimulans og inga energiøkonomisering frå kraftselskapa!

Olje- og energiministeren har sagt at han ut frå den situasjonen vi har hatt i vinter, vil vurdere situasjonen. Eg går ut frå at det i det også ligg at han vil vurdere energilova. Mitt spørsmål blir då om Regjeringa eller statsråden vil vurdere dette med nettleiga og uliksken mellom variabel og fast pris.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: På bakgrunn av de erfaringene vi har hatt med kraftmarkedet den siste tiden, som også representanten har beskrevet, vil det være naturlig å se på en rekke av de spørsmålene som knytter seg til nettleie og nettleiespørsmål.

I denne sammenhengen vil jeg vise til det stortingsvedtak som er gjort på dette området i forbindelse med behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 9 for 2002–2003, og det lyder som følger:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2003 om å fremme en sak for Stortinget om ulike modeller for nett-tariffering som innebærer at:

1. Det skal utvikles modeller for prisutjevning på nettleie.
2. Det skal utvikles modeller for tariffering som er enkle og robuste mot forandringer.»

Dette vedtaket vil selvfølgelig olje- og energiministeren og Olje- og energidepartementet arbeide vidare med, og Stortinget vil derfor ha en anledning til å komme tilbake til de spørsmålene som representanten reiser.

May Britt Vihovde (V): Eit lite innspel til det vidare arbeidet – for dette går òg på nettleie og på prisfastsetjinga: Vi er oppe i ein situasjon der veldig mange no brukar varmpumper, og det er lagt inn incitament og føringar for at det skal løna seg. Det er veldig mange som no stiller krav til utbyggjarar av hus, dei vil ha alternative energikjelder for å få ned straumforbruket. Ein ser ein auke i folks bevisstheit når det gjeld å bruka alternative energikjelder.

Vi veit at det rundt i Noreg er veldig mange kraftverk som treng opprusting, og som treng betre vedlikehald for å levera meir kraft. Eit alternativ til framleis å byggja ut er å vedlikehalda og rusta opp desse kraftverka. Vil statsråden òg ta med seg det i ei vurdering når det gjeld energilova? Og kva kan staten stilla opp med, og kva vil Regjeringa gjera for å stimulera desse energiverka til å ta den nødvendige opprustinga som trengst for å levera kraft meir effektivt?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Statsråd Einar Steensnæs har signalisert at han som følge av den situa-

sjonen vi har sett på kraftmarkedet den siste tiden, vil gjennomgå situasjonen når det gjelder kraft og kraftbalanse på det norske markedet. Det er tidligere i Stortinget, under tidligere energimeldinger, behandlet spørsmål også knyttet til opprustning av eksisterende kraftverk. Jeg regner det som selvsagt at dette vil være en del av de vurderinger som olje- og energiministeren vil gjøre i denne sammenheng. Hvorvidt det vil være aktuelt i forbindelse med energiloven, er jeg ikke sikker på. Det er et lovmessig spørsmål. Dette får olje- og energiministeren eventuelt komme tilbake til.

S p ø r s m å l 1 0

Presidenten: Også dette spørsmålet vil bli besvart av utviklingsministeren på vegne av olje- og energiministeren.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg vil stille følgende spørsmål:

«Vinterens store økning i kraftprisen kunne vært unngått ved økt kraftproduksjon i det nordiske markedet. Norge har store gassressurser som kan nyttes til kraftproduksjon, men de tre konsesjonene for bygging av gasskraftverk er ikke realisert grunnet økonomisk og politisk usikkerhet. I Stavanger Aftenblad 14. januar ytrer styreleder i Lyse ønske om å starte forberedelse til å bygge et gasskraftverk i Risavika.

Vil statsråden sikre at denne og andre tilsvarende forberedelser blir positivt imøtesett?»

Statsråd Hilde Frøkjær Johnson: Denne vinteren har vist hvor sårbar elektrisitetsforsyningen er for lite nedbør. Tilsigene til kraftmagasinene høsten 2002 ble de laveste som er registrert noensinne. Samtidig fikk vi en tidlig vinter med kaldere vær enn normalt i de største forbruksområdene i Norden, og prisene har økt raskt til et svært høyt nivå. Selv om det nå har vært en periode med mildt vær, er kraftsituasjonen fortsatt meget bekymringsfull. Utviklingen fram mot våren er svært avhengig av temperaturene for resten av vinteren og av når snøsmeltingen kommer i fjellet. Usikkerheten om hva vannkraften kan produsere er ett grunnleggende forhold ved dagens energiforsyning. Det andre grunnleggende forholdet er knyttet til at det gjennom mange år har vært en svak vekst i produksjons- og overføringskapasitet i elektrisitetsforsyningen i forhold til veksten i forbruket. Samtidig har veksten i bruken av elektrisitet vært betydelig. Økningen i bruken av elektrisitet har imidlertid variert fra år til år, bl.a. på grunn av temperatur- og konjunkturvariasjoner og varierende priser på elektrisitet.

Regjeringens politikk i denne sammenheng tar utgangspunkt i hovedlinjene i energipolitikken, slik de er trukket opp i energimeldingen og i Sem-erklæringen.

Regjeringens holdning til gasskraftverk kommer klart fram i Sem-erklæringen. For de planlagte gasskraftverk som er gitt konsesjon, legges Stortingets vedtak til grunn. Videre forutsettes det at ytterligere konsesjons- og utslippstillatelser kun kan gis til gasskraftanlegg med CO₂-

håndtering, inntil det er etablert et system for omsettelige utslippskvoter i tråd med Kyotoprotokollen. Dette vil også gjelde for en eventuell søknad fra Lyse Energi.

Sentrale sider ved Regjeringens energipolitikk ble lagt fram for Stortinget i gassmeldingen. I denne meldingen trekkes det opp hovedlinjer i en politikk for økt bruk av naturgass. I en langsiktig strategi for bedret forsynings-sikkerhet kan også bruk av gass gi viktige bidrag til fleksibiliteten. Dette gjelder både direkte bruk av gass til energiformål og gasskraftverk hvor CO₂ håndteres på en forsvarlig måte.

Satsingen på gasskraftverk med CO₂-håndtering er et hovedelement i Regjeringens energipolitikk. Målsettingen er å etablere rammebetingelser som gjør det mulig å realisere slike gasskraftverk. Strategien er basert på flere elementer:

- Når det foreligger en konkret prosjektsøknad som Regjeringen ønsker å støtte, vil Regjeringen fremme forslag om bevilgning til å gjennomføre et slikt prosjekt.
- Regjeringen vil legge til rette for en ordning med sikte på å gi investeringsstøtte til fullskala gasskraftverk med CO₂-håndtering fra 2006.
- Regjeringen vil opprette et statlig innovasjonsselskap for miljøvennlig gassteknologi i Grenland.
- Regjeringen tar sikte på en omfattende utredning av statlig deltakelse i utvikling og drift av infrastruktur for CO₂ samt tilrettelegging for å bruke CO₂ til trykkstøtte, eventuelt deponering.

Jeg vil til slutt peke på at arbeidet med å gjøre oss mindre avhengige av vannkraften gjennom omleggingen av energiforbruk og -produksjon, står sentralt i Regjeringens energipolitikk. Energiomleggingen består av tre deler: Det skal spares energi, det skal skje en overgang fra elektrisitet til bruk av varme, og det skal produseres flere kilowattimer fra nye og miljøvennlige energikilder.

Det er innen oppvarming vi har de største mulighetene for omlegging av energibruken. På lengre sikt vil Regjeringen videreføre satsingen på vannbåren varme. Et sentralt mål for Regjeringen er at bruken av vannbåren varme basert på nye og fornybare energikilder blir styrket.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

For de tre konsesjonene som allerede er gitt, er forutsetningene for lønnsom drift delvis endret siden søknadene ble sendt. Det har vært snakk om potensial for gasskraftverk i Grenland, i Østfold og flere andre steder.

Risavika ligger nær gasskildene, og Lyse har allerede satt i gang en offensiv satsing på bruk av gass innenlands. I tillegg er det en rekke bygg og industri i Risavika som kan dra nytte av spillvarmen fra et gasskraftverk, og således sikre en veldig høy utnyttelsesgrad.

Regjeringen har tidligere tatt til orde for at kraftproduksjonen må stå på flere bein enn vannkraften. Hvorfor vil ikke statsråden vise mer initiativ til å vurdere andre

gasskraftverkalternativ enn de tre som allerede har fått konsesjon?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: La meg bare føye til noen punkter i forhold til energiomleggingen. Vi har Stortingets tilslutning til å bygge ut vannbåren varme med 4 TWh innen 2010 samt vindkraft med en produksjon på 3 TWh innen 2010. På kortere sikt har vi også en støtteordning for å gi større fleksibilitet med investering i varmpumper etc. Ordningen har fått stor oppslutning blant husholdningene og forutsetter Stortingets tilslutning. Det innebærer at vi vil få en endring også i kraftmarkedet som en konsekvens av tiltak som gjennomføres. Aldri har det vært satset så mye på nye fornybare energikilder og sparing som nå.

Når det gjelder representantens spørsmål knyttet til det mulige prosjektet i Lyse, er det slik at Regjeringen i Sem-erklæringen har fastslått at når vi får et opplegg for gasskraftverk knyttet til et CO₂-håndteringssystem som gjør at vi får en miljøvennlig løsning, er Regjeringen åpen for det. Vi stimulerer faktisk til at dette kan skje, og det vil kunne komme disse aktørene så vel som andre aktører til gode.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Lyses eiere har allerede vist en langsiktig holdning når de har investert flere 100 millioner kr i gassrør over Boknafjorden og i distribusjonsnett på Nord-Jæren. Dermed er det grunn til å tro at de ville ha hatt en større investeringslyst i et gasskraftverk dersom en forberedelse til å bygge et kraftverk endte i en konkret konsesjonssøknad.

Er den egentlige årsaken til den negative holdningen som her vises fra Regjeringens side, faren for at et gasskraftverk faktisk kunne bli realisert dersom konsesjon ble gitt her?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Regjeringens holdninger styres ikke av frykt i denne sammenheng. Det er faktisk slik at alle aktører vil måtte forholde seg til forurensningsloven. Den usikkerheten som man anfører i forhold til gasskraftverk, knytter seg til § 18 3) der, hvor det sies at man bør basere seg på best tilgjengelig teknologi. Det er dette som er det viktige, og i denne sammenheng er faktisk CO₂-håndtering noe av det viktigste i forhold til å sikre ny teknologi. Det er dette som er bakgrunnen for at Regjeringen har denne holdningen, verken frykt eller andre ting. Og så hører det med til historien at slike spørsmål knyttet til eventuelle nye gasskraftverk vil måtte behandles av andre regjeringer senere. Dette er ikke innenfor denne stortingsperiodens perspektiv.

S p ø r s m å l 1 1

Elsa Skarbøvik (KrF): Jeg vil stille følgende spørsmål til barne- og familieministeren:

«OmsorgsSenteret som er lokalisert i Sandefjord, driver forebyggende arbeid mot selvmord. De har en landsdekkende krisetelefon som i 2002 hadde 2 636 henven-

delser. Dette viser at det er et stort behov for et slikt tilbud. Kontoret har fått avslag på å bli godkjent som frivillig organisasjon i forbindelse med skattefrie gaver.

Hva skal til for at dette kan bli mulig, og hva kan gjøres for at dette arbeidet kan få offentlig støtte?»

Statsråd Laila Dåvøy: Spørsmålet er forelagt Finansdepartementet som ansvarlig departement for ordningen med fradrag for gaver til frivillige organisasjoner. Finansdepartementet uttaler:

«Skatteloven § 6–50 gir rett til fradrag i skattepliktig inntekt for giver av pengegaver til enkelte frivillige organisasjoner som driver virksomhet innen visse typer områder av veldedig og allmenntilgjort arbeid.

Som frivillig organisasjon i henhold til skatteloven § 6–50 regnes selskap, stiftelse eller sammenslutning som ikke har erverv til formål og som eksempelvis driver omsorgs- og helsefremmende arbeid for barn eller ungdom, eldre, syke, funksjonshemmede eller svakstilte grupper. Det fremgår for øvrig av bestemmelsen hvilke ulike virksomhetsområder som er ment å skulle være omfattet av ordningen. Bestemmelsen stiller også krav til at selskapet eller sammenslutningen har et «nasjonalt omfang». For stiftelser er kravet at den er godkjent i henhold til stiftelsesloven § 14 og mottar offentlig støtte.

Det er med hjemmel i skatteloven § 6–50 gitt nærmere regler om fradragsordningen i en egen forskrift. Forskriften inneholder bestemmelser som stiller krav til organisasjonens omfang, vedtekter, regnskap, innberetning mv. Disse vilkårene er satt av administrative og kontrollmessige hensyn. Det stilles således bl.a. krav om at selskapet, stiftelsen eller sammenslutningen er registrert i Enhetsregisteret og at dens sentrale ledd fører et samlet regnskap over mottatte gaver, samt står for innberetningen av gavene overfor skattemyndighetene.

Det sentrale ledd i den enkelte organisasjon må sende inn søknad for å komme inn under ordningen. Søknaden sendes det lokale fylkesskattekontor og et eventuelt avslag kan påklages til Skattedirektoratet.

Finansdepartementet har ikke kjennskap til den konkrete saken stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik viser til. Beslutningen om en organisasjon kommer inn under skatteloven § 6–50 vil måtte bero på en konkret vurdering av om de ovenfor nevnte vilkår er oppfylt. Et eventuelt avslag kan videre som nevnt påklages til Skattedirektoratet.»

Avslutningsvis vil jeg si at når det gjelder muligheten for offentlig støtte til OmsorgsSenteret, kjenner jeg ikke godt nok til senterets virksomhet til å vurdere om det kan gis statlig støtte. Jeg er heller ikke kjent med at OmsorgsSenteret har søkt om støtte til virksomheten. I hvert fall er det ikke registrert noen søknad i Barne- og familiedepartementet, og, så vidt jeg har kjennskap til, heller ikke i noe annet departement eller noen etat. Jeg kan med andre ord ikke gi noe løfte her og nå om offentlig støtte til virksomheten, men det er selvfølgelig opp til senteret å søke om støtte. Det er bare på basis av en søknad at det kan avklares hvorvidt senteret vil tilfredsstille krav til offentlig støtte.

Elsa Skarbøvik (KrF): Jeg takker statsråden for svaret.

Når jeg hører hva Finansdepartementet sier om hva som skal til for å bli godkjent som en frivillig organisasjon for å motta skattefrie gaver, føler jeg at dette omsorgssenteret er midt i blinken. OmsorgsSenteret driver selvmordsforebyggende arbeid og bistår mennesker med psykiske problemer med å oppnå en bedre livskvalitet.

Klientene finner primært fram gjennom krisetelefonen, som står oppført i alle lokal- og rikstelefonkataloger. Den er landsdekkende. Arbeidet utføres ved telefon samtaler, sjelesorgssamtaler på kontor, rådgivning og veiledning, samt oppsøkende tjeneste i hjemmet. Senteret er et lavterskeltilbud og fungerer som et supplement til offentlig psykiatri. Selvmord er jo tabubelagt i dag, og det er om å gjøre å få tak i mennesker som arbeider for å motvirke dette. Ser statsråden at et slikt senter kan være et godt supplement til det offentlige, og at utformingen av kriteriene – som jo inneholder et visst skjønn – kan omfatte et slikt omsorgssenter?

Statsråd Laila Dævøy: Det som definitivt synes å være riktig, er at dette senteret gjør en stor og frivillig innsats innenfor et svært viktig område i vårt samfunn. Men for en som ikke håndterer disse reglene knyttet til skattefritak, er det svært vanskelig å svare på et direkte spørsmål om det vil komme inn under en ordning som administreres av et annet departement. Dersom det er riktig at de har fått avslag i førsteinstans, håper jeg at de har påklaget saken til Skattedirektoratet, som da er neste ledd, og så får man avvente og se hvilke eventuelle mangler de har dersom de ikke kommer inn under ordningen. I tillegg til det går det altså an å sende en søknad, gjerne til Barne- og familiedepartementet. Vi vil i alle fall da kunne bli mer kjent med dette senteret. Men det er ulike støtteordninger i ulike departementer, og jeg kan ikke her og nå si at de vil få støtte.

Elsa Skarbøvik (KrF): Jeg takker for et positivt svar, og for at man ser nytten av et slikt omsorgssenter.

Da forslaget om skattefrie gaver til frivillige organisasjoner kom, så nettopp dette senteret en mulighet til å kunne drive enda mer intensivt, for dette har gått på frivillige gaver. De har fått noe offentlig støtte fra kommunen. De har for mange år siden sendt søknad til Sosialdepartementet, men ble henvist til de lokale kommunene og fylkeskommunen. Nå er søknaden avvist i fylkeskommunen også, fordi man mener at slikt arbeid nå er overtatt av staten. Derfor ønsker man nå et statlig engasjement i dette.

Når man vet at Regjeringen ønsker å styrke forebyggende arbeid – og ved at man forebygger selvmord, er dette familiepolitikk på sitt beste, for vi vet hvilke tragedier det fører med seg – vil jeg, når en slik søknad i forhold til frivillige organisasjoner kommer, be statsråden om å vurdere om OmsorgsSenteret kan bli tatt med. Hvordan ser hun på dette nå som tingene er overført fra fylkeskommunen til staten?

Statsråd Laila Dævøy: Det har vært en del diskusjon knyttet til ulike tilskuddsordninger som har vært gitt fra fylkeskommunene, bl.a. har vi hatt en diskusjon om kritesentrene når det gjelder hvem som har ansvar for hva. Hele poenget er likevel at så lenge Barne- og familiedepartementet og andre departementer faktisk ikke kjenner OmsorgsSenteret i det hele tatt – vi vet ikke noe om driften, om hvordan økonomien er, eller i det hele tatt noe om det gode arbeidet som de tilsynelatende driver – vil vi faktisk være avhengig av å få noe mer informasjon og selvfølgelig en formell søknad før jeg på en måte kan stå her og si at de kommer innenfor en ordning som enten Barne- og familiedepartementet eller kanskje andre departementer, som i dette tilfellet kanskje vil være mer naturlig, vil kunne bidra til. Men, som sagt, jeg kan ikke si noe før vi får en søknad, så jeg oppfordrer til det, hvis de mot formodning ikke skulle komme inn under ordningen for skattefritak.

S p ø r s m å l 1 2

Rune J. Skjælaaen (Sp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til utdannings- og forskningsministeren:

«I henhold til kriteriene for tildeling av statsstøtte til bygging av studentboliger skal midler fordeles bl.a. i forhold til dekningsgrad. Ved tildeling av midler for 2003 har Studentsamskipnaden i Bergen, med en dekningsgrad på 11,7 pst., søkt om støtte til 343 boenheter, men fått tilsagn om midler til kun 80. Samtidig har Oslo med 19,7 pst. dekningsgrad fått støtte til 400 boenheter.

Mener statsråden en slik tildeling er rettferdig og i samsvar med vedtatte retningslinjer?»

Statsråd Kristin Clemet: Ved tildelingen av tilsagn til studentboligbygging for 2003 fikk Bergen 82 tilsagn. Sammen med tidligere gitte, urealiserte tilsagn vil Bergen med denne tildelingen kunne realisere ett av sine prosjekter og dermed få økt dekningsgraden.

I Oslo er det to samskipnader, Studentsamskipnaden i Oslo, SiO, og Oslo og Akershuskolenes studentsamskipnad, OAS. SiO har en dekningsgrad på 19,7 pst. og OAS på 8,7 pst. i Oslo. OAS er en av samskipnadene med lavest dekningsgrad i landet, og av de 340 tilsagene til Oslo ble OAS prioritert med 205 tilsagn. I tillegg ble OAS tildelt 60 tilsagn til sitt prosjekt i Lillestrøm.

Ved tildeling av tilsagn til studentboliger for 2003 har departementet fulgt de føringer Stortinget har lagt, samt de retningslinjer som ligger til grunn for denne tilskuddsordningen. Den betydelige satsingen på Bjølsen-prosjektet til Studentsamskipnaden i Oslo er i tråd med de føringer kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har gitt departementet, jf. Budsjett-innst. nr. 12 for 1999-2000. Videre er som sagt Oslo og Akerhuskolenes studentsamskipnad en av de med lavest dekningsgrad når det gjelder studentboliger, og ble derfor prioritert ved årets fordeling. Disse spesielle forholdene ligger til grunn for at Oslo totalt sett fikk flest tilsagn ved årets fordeling.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Det å ha studentboliger er viktig i rekrutteringsøyemed. Det betyr også at når en har boliger til disposisjon, vil det lette mulighetene for studentene til å få en bolig.

Jeg er litt overrasket over at Studentsamskipnaden i Oslo faktisk har ganske mange ledige hybler og leiligheter, noe man ser når man går inn og sjekker på Internett. En må stille spørsmålet om dette er en rettferdig fordeling, når de tilsynelatende har boliger, som kanskje ikke har den standarden som en del studenter forventer i dag, men det er faktisk boliger som ligger ute. Det er da en på en måte reagerer både i Bergen og Trondheim, som har en lav dekningsgrad, mens det tilsynelatende er mange ledige hybler i regi av Studentsamskipnaden i Oslo.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg har også sett i mediene at det er en del studentboliger som står ubrukt, og man kan reise spørsmål i tilknytning til det og gjøre seg refleksjoner om det. Men det spørsmålet dreier seg om, er hvorvidt vi har fulgt de føringer som Stortinget har gitt. Og det mener vi vi har gjort.

Stortinget har vært veldig klar på at man skulle realisere Bjølsen-prosjektet, som vedrører Oslo, men dessuten har også Stortinget vært veldig klar på at de som har lavest dekningsgrad, særlig de store byene, skal prioriteres. Det kan bidra til å forvirre bildet litt, men høyskolestudentene i Oslo og Akershus har da også en svært mye dårligere dekning enn studentene i noen andre storbyer, under 9 pst. i Oslo. Og det er verdt å merke seg i forhold til det tillegsspørsmålet som nå kom: Disse studentene har ikke tilgang til SiOs boliger og prioriteres av den grunn meget høyt.

Rune Skjælaaen (Sp): Det er et uttalt mål fra Stortingets side at en skal komme opp i en dekningsgrad på 20 pst. i løpet av 2005. Nå ser en at det vil en ikke nå med den takten som Stortinget har lagt opp til.

Vil statsråden foreta seg noe i forhold til å nå det målet om å ha en god dekningsgrad også for de øvrige store studentbyene, som Trondheim, Bergen og Tromsø, der presset på boligprisene faktisk er svært høyt? Det er også et av kriteriene for tildeling i tillegg til antallet utenlandsstudenter.

Spørsmålet er om statsråden vil ta noen initiativer for å øke takten i forhold til bygging av flere studentboliger.

Statsråd Kristin Clemet: Dette er delvis et budsjettspørsmål, og det er klart at det kunne vært ønskelig med en litt høyere takt. I 2003 er det bevilget om lag 200 mill. kr, og det gir ca. 726 tilsagn for 2003, mens det ble søkt om tilsagn til 3 300 hybelenheter, som samlet ville krevd en bevilgning på nesten 900 mill. kr. Det er også riktig at med det vi fikk til, har vi heller ikke greid målsettingen om 1 000 hybelenheter. Det skyldes at når vi prioriterer de store byene, har de en høyere kostnadsramme, og derfor har det blitt et lavere antall hybelenheter.

Jeg kan ikke si noe annet enn at jeg skal gjøre mitt beste for å opprettholde en så god takt som mulig, men

kan selvfølgelig ikke utstede noen garantier, siden dette også er et budsjettspørsmål.

Presidenten: Spørsmål 13 vil bli besvart senere i dagens møte.

S p ø r s m å l 1 4

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg vil gjerne få stilla følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«På jernbanen har vi i vinter opplevd mange forsinkelser og innstilte avganger, spesielt i en periode med kaldt vær og snø. En slik værissituasjon skulle ikke være spesielt overraskende eller uventet i Norge.

Hva skyldes dette, og hva vil statsråden gjøre for å hindre at det samme skjer i framtiden?»

Statsråd Torild Skogsholm: Tidligere i vinter hadde vi selv for Norge uvanlige værforhold med en kombinasjon av store mengder med lett snø etterfulgt av en lang og sammenhengende kuldeperiode. Dette medførte at store snømengder pakket seg mellom boggi og togkasse under kjøring. I tillegg medførte kulden kraftig ising på bevegelige deler i infrastrukturen, f.eks. sporveksler. I noen tilfeller førte store temperaturforskjeller mellom lange tunneler og sprengkulde til at snøen ble omdannet til kompakt ismasse som skadet togene. Dette gjaldt spesielt de gamle lokaltogene.

All tilgjengelig kapasitet for å tine, tørke og reparere togene ble tatt i bruk for å redusere ulempene for kundene. NSBs personale gjorde en stor innsats for å få togene raskest mulig ut i trafikken igjen. Jernbaneverket, på sin side, omprioriterte 5 mill. kr som ble satt inn i ekstra vinterberedskap i den aktuelle perioden.

Lokaltoget har en høy gjennomsnittsalder. Fuktighet i motorene førte til at mange av de eldste lokaltoget i Oslo-området fikk motorproblemer. Motorene i disse togene ble umiddelbart skiftet ut. Togene av denne typen er under oppgradering, og elmotorene får ny impregnering som gjør dem mindre ømfintlige for snø- og vanninntrengning. Dette er allerede gjennomført for de fleste togsettene, og erfaringene fra denne perioden er at tiltaket gir en langt høyere driftsstabilitet.

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2003 økt tjenestekjøpet hos NSB med nær 90 mill. kr. Dette dekker bl.a. bruk av 36 nye togsett i lokaltogetrafikken i Oslo og Akershus og i Stavanger-området. De 36 nye lokaltoget av type 72 er under levering, og disse har færre kritiske komponenter plassert slik at de kan utsettes for issprengning.

Signatur-togene, som er av nyere dato, kom også gjennom perioden med relativt små problemer.

NSB går nå nøye igjennom de ulike togtypene for å se om det er mulig å finne ytterligere forbedringer. Samtidig arbeider Jernbaneverket med å finne løsninger for å begrense problemene på slike områder.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg takkar for svaret, og eg tykkjer det er bra at statsråden tek dette alvorleg.

Me hadde nokre veker, i alle fall eit par, der dette var i nyheitene kvar einaste dag. Eg har ein heil bunke her med dårlege nyheiter til folk som reiser med tog eller vurderer å reisa med tog. Mellom anna på Dombås vart toget stoppa fordi bremsane ikkje verka lenger. Så sette dei inn eit anna tog, på det gjekk òg bremsane i stå. Og me las vidare om togkaos på Dombås, at snøen skapte trøbbel, om at det alltid går eit tog, og at tog- og trikkekaoset held fram. Det verka nokså improvisert det som vart sett inn av tiltak. Det var skadar på materiellet, men det var òg manglande brøyting.

Då spør eg meg: Er det akseptabelt i vinterlandet Noreg at dette tykkjest koma som eit sjokk på systemet?

Statsråd Torild Skogsholm: Det vil alltid være slik at det vil være litt ekstreme forhold selv om vi er et vinterland. Vi er forberedt på at snøen kommer hver vinter, og det blir gjerne sprengkulde på et tidspunkt. Så opplever vi likevel av og til at værforholdene blir slik at det skapes ekstra problemer.

Når jeg har gått igjennom alle tiltakene som ble gjennomført både innenfor Jernbaneverket og NSB, er det nettopp for å gi et signal om at det blir gjort veldig mye, og det følger vi opp. Vi er et vinterland, vi kommer til å være det, og jeg håper vi kommer til å oppleve mange vintrer framover med snø- og vinterforhold. Det gjør at vi også må være forberedt på dette både på transportsiden og på infrastrukturensiden. Vi må legge til rette for at togene skal gå også når det er kaldt.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg takkar igjen for svaret.

Eg håpar eg kan tolka statsråden slik at dette ikkje vil gjenta seg seinare i vinter eller neste vinter med tilsvarende temperaturar, at ein no har sett i gang betre tiltak som sikrar at dette ikkje skal koma som julekvelden på kjerringa.

Så har det ei generell side. Eg les i dei same klippa at eitt av fire Signatur-tog er forseinka. Då kan ein i grunnen ikkje skulda på gammalt materiell. Det er meir spørsmål om korleis ein jobbar med dette som eit problem. Alle, både statsråden og eg og me i Arbeidarpartiet, er veldig opptekne av å få fleire over på bane. Men om ein set bilen heime ein dag og blir ståande på stasjonen og venta på eit tog som ikkje kjem, eller som det kjem beskjed om kanskje kjem om ein halv time og kanskje ikkje, kan det vera den gongen ein prøver å ta toget. Då oppnår me ikkje målet om å få flest mogleg vekk frå veg og over på bane. Difor er punktløysheit, særleg for folk som reiser til arbeid og utdanning, heilt avgjerande for at me skal oppnå målet. Eg vil gjerne høyra statsrådens refleksjonar knytt til dette.

Statsråd Torild Skogsholm: Det er ingen hemmelighet at jeg er veldig opptatt av nettopp jernbanen, og at jeg ønsker at folk skal velge å reise med jernbanen framfor med privatbil.

NSB arbeider hele tiden for å sette kunden i fokus. Vi må ha oppmerksomheten rettet mot at vi faktisk ønsker å

ha med den enkelte reisende. Derfor må vi gjøre det vi kan for å legge til rette for at det blir attraktivt for de reisende faktisk å reise med jernbane. Det gjelder i forhold til informasjon, tilgjengelighet til tjenester på jernbanen osv. Dette er jeg opptatt av.

Når det gjelder akkurat de forholdene vi har hatt i vinter, så har de vært vanskelige både i forhold til transporten på NSB og i forhold til infrastrukturen. Vi har lært mye som vi kan dra nytte av senere.

Det kan også være problematisk å kjøre bil når det er kaldt, så det har vært utfordringer for dem som skal reise, uansett transportmiddel. Men alt i alt: Ja, jeg er opptatt av at folk skal ønske å reise med jernbanen, og at vi skal få det til.

S p ø r s m å l 1 5

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Jernbaneverket og NSB, som har delt ansvar for punktligheten, klarer ikke å oppfylle målet om ni av ti tog i rute på østre linje. Totalt endte østre linje på 74 pst. punktlighet for fjoråret. Mange østfoldpendlere lider pga. forsinkelser og dårlig service og ser bussen som et fullgodt alternativ.

Hva vil statsråden bidra med slik at målsettingen om større punktlighet kan innfris?»

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg vil begynne med å si at jeg er utrolig glad, om enn litt overrasket – jeg ser på dette nesten som historisk – over at representanten Hedstrøm nå engasjerer seg for å få opp kvaliteten på jernbanen i Norge.

Overraskelsen skyldes at da Regjeringen i høst la fram forslag om å trappe opp satsingen på vedlikehold av og investeringer i jernbanen med nær 300 mill. kr i 2003 og bevilge mer midler til NSB for å kunne fornye dagens gamle togsett i lokaltrafikken, var Fremskrittspartiet det eneste partiet som gikk imot dette. Ja, ikke bare det, Fremskrittspartiet går i sitt alternative budsjett for 2003 inn for å kutte vedlikeholdet og investeringene i jernbanen med over 1 milliard kr og nær halvere det statlige kjøpet av persontransport.

Fremskrittspartiet sier i samferdselskomiteens budsjettinnstilling at de

«ressurser som Stortingets flertall stiller til disposisjon for persontransport, må kanaliseres til vegvedlikehold og vegbygging».

Fremskrittspartiet sier videre:

«Det er ikke fornuftig å bruke store summer til å produsere en tjeneste som går med et betydelig underskudd, og som må subsidières av skattebetalerne fremfor å bruke fly, bil og buss.»

Fremskrittspartiets politikk, slik den framgår av budsjettinnstillingen for 2003, ville ha gitt dramatiske konsekvenser både for rutetilbud, punktlighet og sikkerhet for togreisende i Østfold og andre steder i landet. Det aller viktigste jeg vil gjøre for å ivareta de hensyn som representanten Hedstrøm er opptatt av, er derfor å satse på økt

vedlikehold og fornying av materiell på jernbanen, i stedet for den nedbyggingspolitikken som Hedstrøms eget parti har stått for til nå. Men dersom representanten Hedstrøm med dette spørsmålet varsler et totalt brudd med Fremskrittspartiets egen politikk på området, vil intet glede meg mer.

Når det gjelder østre linje spesielt, har NSB økt antall avganger betydelig de senere årene og utnytter eget materiell og en begrenset infrastruktur maksimalt i rush-tiden.

Østre linje har en infrastruktur av eldre type med få kryssingsmuligheter og begrenset kapasitet. Strekningen er heller ikke fjernstyrt. Når forsinkelser har oppstått mellom Oslo og Ski, forverres disse videre mot Mysen fordi man ikke har samme mulighet til å legge om kryssinger som på en fjernstyrt strekning. Dessuten har snutidene på Mysen vært forholdsvis korte.

I tillegg til Regjeringens økte satsing på vedlikehold i 2003 har NSB og Jernbaneverket nedsatt et eget prosjekt for å overvåke punktligheten, bl.a. mellom Oslo og Ski, for å finne fram til tiltak som kan gjennomføres uten å måtte foreta større utbedringer av infrastrukturen. Fra ruteendringen i juni 2003 vil Kråkstad stasjon være betjent av togekspeditør fra Jernbaneverket for å kunne ta kryssinger i rushtidene. Dette vil gjøre driften av østre linje mer fleksibel. Videre vil snutidene på Mysen for togene som skal returnere i retning Oslo, bli forlenget.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg følte at hun forsøkte å snakke seg bort fra den politikken som Regjeringen har ansvaret for, og det vedtatte budsjett. Hun brukte meget tid på å kritisere Fremskrittspartiets politikk og alternative løsninger for samferdsel, noe som dette spørsmålet ikke innebærer.

Det er innenfor den politikken som Regjeringen står for og fører, at vi har en kritikkverdig regularitet. Den har også blitt dårligere de siste månedene av fjoråret og er helt nede i 65 pst. med den samferdselspolitikken som Regjeringen har ansvaret for. Det er ikke de små avvikene, noe over 3 minutter, som betyr så mye, men det er de store avvikene som har betydelige samfunnsøkonomiske konsekvenser både for pendlere og andre reisende.

Er det ikke nå på tide at man forsøker å gjenopprette tilliten til NSB ved at man fra Regjeringens side velger å satse på å gi bedre service og å få til bedre regularitet, altså at Regjeringen kjenner sin egen besøkelsestid?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg er fortsatt svært overrasket, og jeg er imponert over Fremskrittspartiets engasjement i dette spørsmålet. Jeg er veldig glad for at det her er et engasjementet, for jernbanen er viktig. Jeg tilhører en regjering og et parti som er opptatt av å finne gode kollektivløsninger, og jernbanen er viktig i så måte.

Jeg har nå gitt et svar på hva vi gjør på østre linje for å bedre regulariteten, og det er viktig for at det skal bli attraktivt for folk å reise. Jeg håper nå, med dette utspillet fra Fremskrittspartiet, at dette er vendepunktet for Fremskrittspartiet, at de også ønsker å prioritere jernbanen, og

at de ser at gode jernbaneløsninger ikke kommer av seg selv, men at vi faktisk er nødt til å bruke penger på å få til de løsningene.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg vil presisere overfor statsråden at den politikken hun står for, har bidratt til at 2,1 millioner passasjerer, ifølge Transportøkonomisk institutt, i fjor forlot NSB, at 500 000 av disse passasjerene har gått over til ekspressbusser, og at langt flere bruker privatbiler. Den samferdselspolitikken som statsråden sier hun står for, har beviselig ikke virket.

Når det gjelder Fremskrittspartiets engasjement og de bevilgninger og den satsing som er gjort på jernbanen, bl.a. med nye tog – Agenda og Signatur og andre togsett – er vi selvfølgelig interessert i å få mest mulig samfunnsøkonomisk nytte ut av de investeringene. Når nå antall reisende med NSB går nedover, risikerer vi at det blir færre avganger, og at servicen blir dårligere. Samtidig har jo dette en negativ miljømessig effekt ved at flere bruker buss og bil. Det burde bekymre statsråden og den samferdselspolitikken hun har ansvaret for.

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg kan ikke tolke dette på annet måte enn at Fremskrittspartiet nå har tenkt å satse stort på jernbane. Det er jeg veldig takknemlig for. Vi skal gjøre vårt til at vi sammen kan bidra til det.

S p ø r s m å l 1 6

Thore A. Nistad (FrP): Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«E6 nord for Lillehammer har på få år hatt en kraftig økning i alvorlige trafikkulykker, med hele 18 dødsulykker. Trafikkfallene på store deler av E6 skulle tilsi vegstandard av smal motorvegstandard med midtdeler, ifølge de nye vegreglene fra Vegdirektoratet.

Hvorledes og når vil statsråden gripe fatt i de vegstrekningene som stadig har alvorlige ulykker?»

Statsråd Torild Skogsholm: Årlig omkommer 300 mennesker i vegtrafikken, mens over 12 000 blir skadd. Tallet på drepte har siden 1970 gått gradvis nedover. Sett i lys av at trafikkmengden stadig øker, tyder det på at arbeidet for økt sikkerhet på norske veger nytter. Nedgangen i tallet på drepte har imidlertid flatet ut de siste årene, og antallet skadde øker mer enn trafikkveksten. Jeg er ikke fornøyd med dette, og det minner oss om at det å redusere antallet drepte og skadde i vegtrafikken krever fokusert og langsiktig innsats.

Jeg mener trafikk sikkerhetstiltakene i tiden framover mer systematisk bør rettes inn mot de mest ulykkesbelastede strekningene. På strekninger med stor trafikk vil bygging av fire felt kunne ha betydning for trafikk sikkerhet. Jeg vil her vise til erfaringene med ny E18 i Vestfold. Regjeringen har derfor framskyndet arbeidet med ny firefelts motorveg på E6 gjennom Østfold. I neste Nasjonal transportplan vil omfanget av firefeltsveger bli tatt opp til ny behandling. Jeg tror dette vil kunne være et

nødvendig og riktig tiltak på viktige deler av det høytrafikkerte stamvegnettet.

Mange møteulykker på to- og trefeltsveger med stor ulykkesfrekvens kan forebygges ved å bygge midtrekkverk. I 2003 er det satt av om lag 430 mill. kr på vegbudsjettet til midtrekkverk og andre særskilte trafikksikkerhetstiltak. Det er en kraftig økning i forhold til i fjor og gjør at vi ligger i forkant av planene i Statens vegvesens handlingsprogram for slike tiltak i årene 2002–2005. Som følge av de økte bevilgningene vil det nå bli satt i gang forsøk med bygging av midtdelere på to- og trefeltsveger på utvalgte europavegstrekninger i østlandsområdet.

Når det gjelder E6 nord for Lillehammer, ble fartsgrensene sør for Øyer satt ned fra 90 til 80 km i timen høsten 2001. Virkningen vil bli evaluert i 2003. I fjor ble det dessuten satt opp veglys på strekningen. I tillegg vil E6 mellom Lillehammer og Øyer bli utpekt som en demonstrasjonsstrekning, der prinsippene i nullvisjonen skal legges til grunn. Hensikten med dette treårige prosjektet er å teste ut virkemidler rettet både mot veg, trafikkant og kjøretøy som kan redusere de alvorlige ulykkene mest mulig. Det vil bli satt inn betydelige økonomiske ressurser i prosjektet.

En type tiltak vil ikke alene redusere antall drepte i trafikken så mye som vi ønsker. Derfor er det, parallelt med utbedringer av vegnettet, nødvendig å styrke det holdningsskapende arbeidet samt trappe opp kontrollene av fart, rus og bilbeltebruk. I tillegg har jeg sterk tro på at ordningen med prikkbelastning av førerkort, som skal gjelde fra neste årsskifte, vil bidra betydelig til å begrense både ulykkene og de aggressive tendensene vi ser i trafikken.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Thore A. Nistad (FrP): Jeg er veldig godt fornøyd med svaret. Det var veldig mange positive innslag der.

Men det var en liten ting jeg tenkte på. Statsråden var inne på både økt kontroll og holdningsskapende arbeid, og at man spesielt vil fokusere på E6 nord for Lillehammer. Det var dessverre en større ulykke igjen litt syd for dette stedet nå i helgen. Hun vil ha en rullering i Nasjonal transportplan, som jeg ser veldig positivt på, der en del av de verste strekningene vil bli tatt opp. Statsråden sa ikke noe om at veitypen ved Lillehammer ville få midtdeler og den nye veinormalen med firefelts motorvei. Veinormalen skulle tilsi, når det er en årlig gjennomsnittstrafikk på over 10 000, som det er på den strekningen, at veien skulle ha en smal firefelts motorveistandard. Vil dette bli vurdert på E6 gjennom Gudbrandsdalen, som er veldig utsatt for dødsulykker?

Statsråd Torild Skogsholm: Statens vegvesen vurderer bruken av midtdeler på enkelte veger der det er mulig og hensiktsmessig, sett ut fra ulykkesrisikoen.

Det er helt klart at det området vi snakker om nå, er veldig ulykkesbelastet. Det skjer altfor mange ulykker der, og derfor har vi nå fokusert konkret på det området

og tatt utgangspunktet i den vegstrekningen når det gjelder et såkalt nullvisjonsprosjekt.

Vi må gjøre det vi kan for å redusere ulykkene. Midtdelere kan være ett egnet tiltak, kanskje er det andre ting, og kanskje er det kombinasjon av flere ting. Når det gjelder hvilke tiltak som er mest aktuelle, kan jeg ikke kommentere det her. Vi vil se på sammenhengen mellom ulike tiltak, og sette inn det vi tror har mest effekt.

Thore A. Nistad (FrP): Jeg takker for svaret, som jeg er veldig godt fornøyd med.

S p ø r s m å l 1 7

Fra representanten Tor-Arne Strøm til samferdselsministeren:

«Det har hele tiden vært en forutsetning at E12/tunnel Umskaret skulle bygges for midlene som ble bevilget som kompensasjon for at enkelte bransjer fikk forhøyet arbeidsgiveravgift som følge av krav fra EU. Dette gikk spesielt ut over Fundia og Rautaruukki i Rana. Etter en ny gjennomgang av prosjektet er kostnadene økt med 30 mill. kr. Statsråden har uttalt at prosjektet skal gjennomføres.

Hvordan har statsråden tenkt å fullfinansiere prosjektet slik at det kan gjennomføres som planlagt uten forsinkelser?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

S p ø r s m å l 1 8

Hans R. Kjæstad (H): Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

«Ved behandlingen av samferdselsbudsjettet for 2003 bad Stortinget Regjeringen å vurdere privat finansiering eller OPS-utbygging om man vil ha Mosseveien i tunnel.

Hvordan vil statsråden følge opp dette, og hvilke utfordringer ser statsråden det ligger i en OPS-utbygging av Mosseveien i tunnel?»

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg er godt kjent med at situasjonen langs E18 Mosseveien ikke oppleves som tilfredsstillende, verken for trafikantene som ferdes på veien eller for dem som bor langs den. Mosseveien fungerer i dag som hovedåre for regional busstrafikk og samleveg for boligområder i Oslo. Stor trafikk på denne veien fører til redusert framkommelighet, miljøbelastninger og trafikkulykker. Avviklingen i rushtidsperiodene er preget av forsinkelse og køer.

På bakgrunn av Stortingets behandling av budsjettet for 2003 har jeg nylig bedt Vegdirektoratet om en vurdering av muligheten for å gjennomføre en utbygging av Mosseveien i tunnel basert på privat finansiering.

I den vurderingen som Vegdirektoratet skal foreta, er det flere aspekter som må vektlegges. Jeg vil her peke på at plansituasjonen er en viktig premiss for bruk av OPS-modellen. Ved et OPS-prosjekt må det foreligge godkjent reguleringsplan på utlysningstidspunktet. Videre

må også den totale kapasiteten for vegsystemet på Sør-enga vurderes, og fordelingen av trafikken i området – spesielt er det her viktig å se på forholdet til E18 Bjørvikaprojektet. Med de planer som foreligger for E18 Bjørvika, er det etter mitt syn også helt nødvendig å se nærmere på sikkerheten knyttet til et omfattende tunnel-system i et tett trafikkert område.

Det er et overordnet mål for Regjeringen å øke den samlede kollektivandelen i Oslo-området, og derfor er det viktig å se på hvordan kollektivtrafikken i dette området skal betjenes. Sett i forhold til målet om økt samlet kollektivandel, er det i utgangspunktet etter mitt syn uheldig samtidig å utvide vegkapasiteten. Men når det gjelder vegprosjekter som i en miljø- og byutviklingsmessig sammenheng avlaster lokalmiljøet – uten dermed å øke vegkapasiteten totalt sett – vil dette selvsagt kunne være positivt.

Jeg er kjent med at det pågår en prosess lokalt med en eventuell fortsatt brukerbetaling i Oslo etter nedlegging av bomringen i 2007. Det er som kjent også lagt til grunn at E18 Bjørvikaprojektet delvis skal brukerfinansieres. På den bakgrunn må det vurderes nærmere hvordan en finansiering av et tunnelprosjekt på Mosseveien, dvs. tilbakebetalingen til OPS-selskapet, eventuelt utformes.

Jeg har bedt Vegdirektoratet gi en vurdering av saken innen 1. mars, med sikte på å komme tilbake til Stortinget med en vurdering av forslaget om privat finansiering av Mosseveien i løpet av våren 2003.

Hans R. Kjæstad (H): Jeg takker for svaret.

Mosseveien i tunnel med fire felt vil være en nødvendig fullføring av store kapasitetsutvidelser på veinettet mellom Fiskvoll og forbindelsene sydover. Like viktig er miljøaspektet ved prosjektet. Tunnelen vil redusere uønsket trafikk gjennom boområdene og på skoleveiene i nærområdene. Strandlinjen vil bli åpnet for tusenvis av mennesker for rekreasjon. En firefelts tunnel åpner for kollektivtrasé i begge retninger, og dermed for høyere kollektivandel. Endelig vil tunnelen som del av Oslos totale tunnelsystem bidra til bedre fremkommelighet, mindre kork og mindre forurensning.

Er ministeren av den oppfatningen at miljøaspektene ved prosjektet bør være en viktig drivkraft i arbeidet for Mosseveien i tunnel?

Statsråd Torild Skogsholm: Miljøaspektene knyttet til Mosseveien i tunnel er veldig viktige. Det er mange ulike miljøaspekter knyttet til vegen. Utover de miljøaspektene som representanten her er inne på, kan jeg nevne de som går på lokal luftforurensning og barriere til fjorden. Det som oppleves som veldig vanskelig i dag, vil da kunne bli bedre. Når vi utreder dette, er det også viktig å se på helheten i transportmønsteret i området og for byen som sådan. Derfor er det både riktig og viktig at vi tar tak i dette prosjektet nå og får utredet dette i sammenheng med bl.a. Bjørvikaprojektet og utfordringene på Sør-enga.

Hans R. Kjæstad (H): Jeg takker for svaret, som jeg oppfatter som meget positivt.

Presidenten: Spørsmål 19 er besvart tidligere.

Da går vi, etter de vedtatte endringer, tilbake til spørsmål 8, fra representanten Per Roar Bredvold til nærings- og handelsministeren. Spørsmålet skal besvares av kommunal- og regionalministeren på vegne av nærings- og handelsministeren.

Per Roar Bredvold er ikke til stede i salen. Han har tilsynelatende gått glipp av denne rokeringen i spørsmålene.

Da går vi, etter de vedtatte endringer, til spørsmål 13.

S p ø r s m å l 1 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Torbjørn Andersen til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av nærings- og handelsministeren.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg har følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren som vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren:

«Lærlings situasjonen for maritim utdanning på Agder må forbedres. Norge er en av verdens største skipsfartsnasjoner. Det er nå viktig å få raskt på plass internasjonale rammevilkår for norsk maritim virksomhet slik at vi kan skape fornyet optimisme i næringen. Da vil det fortsatt være behov for norske mannskaper og rekruttering til de tradisjonsrike maritime yrker.

Kan statsråden allerede nå varsle at maritim utdanning og rekruttering vil få en sentral plass i den varslede skipsfartsmeldingen?»

Statsråd Erna Solberg: Skipsfartsspørsmål har vært oppe til behandling i Stortinget en rekke ganger de senere år. Det er ca. syv år siden Stortinget fikk seg forelagt en egen stortingsmelding om skipsfart, og Regjeringen ønsker gjennom den varslede meldingen om skipsfartspolitikken en bred gjennomgang av næringens utfordringer og politiske veivalg.

Skipsfart og de maritime næringene utgjør en viktig del av norsk næringsliv, og har også en viktig rolle i verdenshandelen som et miljøvennlig transportalternativ. Den norskkontrollerte flåten er verdens tredje største, noe som gir norske myndigheter en særlig rolle i det internasjonale arbeidet med miljø og sikkerhet til sjøs.

Et overordnet spørsmål innen skipsfart og relaterte næringer er hvordan verdiskaping i denne konkurranseutsatte næringen vil utvikle seg over tid. Gitt et høyt norsk kostnadsnivå for faglært arbeidskraft er det viktig at kunnskapsinnholdet i produkter og tjenester økes ut fra en forventning om at dette også øker produktiviteten per arbeidstime. Høy forsknings- og utviklingsinnsats samt svært god markedskunnskap er avgjørende faktorer for å oppnå dette. I dette perspektivet er en tilrettelegging for kunnskapsdrevet næringsutvikling og innovasjon viktig for å sikre skipsfartsnæringens konkurranseevne over tid.

Flere områder innenfor norsk skipsfart opplever i dag økt konkurranse og nye utfordringer. Strukturen i fraktfartøyflåten er fragmentert og med gjennomgående lav

inntjening, og innen offshorenæringen skaper et lavere aktivitetsnivå på norsk sokkel en ny situasjon. Begge disse sektorene er utsatt for økende konkurranse, hovedsakelig innen EØS-området. Den planlagte utvidelsen av EØS-området vil også kunne påvirke konkurransesituasjonen for norsk skipsfart. Videre har representanter for fiskeriflåten vært opptatt av konkurranseforholdene mellom fiskeriflåten og handelsflåten når det gjelder maritim kompetanse.

I arbeidet med stortingsmeldingen om skipsfart ønsker Regjeringen å involvere næringsorganisasjoner så vel som andre relevante fagmiljøer.

Som andre deler av norsk næringsliv møter skipsfarten en økende konkurranse også innenfor EØS-området, både om arbeidskraft, kompetanse og kapital. På global basis er det også en utfordring å sikre utdanning av et tilstrekkelig antall offiserer for å møte fremtidig etterspørsel. I forhold til behov for maritim kompetanse i årene fremover kan det derfor være grunnlag for å gjennomgå både maritim utdanning og rekruttering, og Regjeringen legger derfor opp til at dette vil omtales i den planlagte stortingsmeldingen om skipsfart.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg takker statsråd Solberg for svaret, et svar som viser at nå har Regjeringen endelig kommet i gang og ser behov for å gjennomgå norsk maritim virksomhet og politikk.

Det er svært viktig at Stortinget og Regjeringen nå snart avklarer hvilke framtidige rammebetingelser som norsk sjøfart skal få tildelt, for å stoppe en nært forestående storstilt utflagging. Norge er, som statsråden nevnte, fremdeles verdens tredje største sjøfartsnasjon, men den plassen kan vi fort tape dersom vi ikke raskt får på plass langsiktige, stabile, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser for næringen. Vi må også huske at en betydelig del av landets næringsliv har direkte tilknytning til skipsfart, og næringen samlet sett betyr mye for norske arbeidsplasser.

Mitt spørsmål til statsråden må da bli noe sånt som: Hvorfor har det tatt så altfor lang tid for Regjeringen endelig og omsider å forstå at nå må noe gjøres, og nå altså har varslet en egen stortingsmelding om skipsfart? Vi har jo visst i flere år at det har vært rammebetingelser for norsk skipsfart som ikke har matchet rammebetingelsene i de aller fleste EU-land.

Statsråd Erna Solberg: Det er ikke slik at det ikke har vært gjort noe i forhold til rammebetingelsene for norsk skipsfart. Hele 1990-tallet har vært preget av at det har vært tatt enkelte tak, og det var også for syv år siden en stortingsbehandling. Vi har laget et nytt skattesystem for skipsfartsnæringen, som har bidratt til å gi betydelig bedre rammebetingelser, etter et sterkt ønske fra skipsfartsnæringen selv. Vi har også hatt ordninger med ulik grad av refusjon og subsidiering av arbeidstakere innenfor skipsfarten.

Det som har skjedd nå, er at det har vært en løpende endring i rammevilkårene for skipsfarten. Det gjør at det er behov for å gjennomgå og se om de ordningene vi har,

er godt nok tilpasset, ikke minst i forhold til annen type norsk næringsvirksomhet og bruken av ressurser, som det er mangel på også i vårt samfunn.

Det er ingen tvil om at denne regjeringen mener at skipsfarten er en viktig del av den maritime clusteren. Derfor er det viktig for oss å ivareta den i årene fremover.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg takker for svaret, som var greit nok. Men jeg har nok mange med meg når jeg finner grunn til å rette en viss kritikk mot Regjeringens passivitet og at man ikke har gjort nok tidligere, og at dette har gått for tregt. Vi kunne i nyhetene på TV 2 i går se at Høyre-ordførere på hele Vestlandet og en samlet rederinæring gjorde opprør mot Regjeringens skipsfartspolitik, og at det ble planlagt en storstilt utflagging.

Selv om det er et faktum at Norge bare for noen år siden antakelig hadde verdens mest gunstige skipsfartspolitik, er det mye som har endret seg siden den gang. Nå er de fleste andre land langt bedre enn Norge på dette området, og vi må gjøre noe. Jeg håper og ber om at Regjeringen nå virkelig legger opp til en kursendring i retning av et mer positivt syn på norsk sjøfart. Da tror jeg vi igjen kan skape ny optimisme i næringen, slik at både lærlingsituasjonen og rekrutteringen kan forbedres.

La meg til slutt spørre: Deler statsråd Solberg den oppfatningen – og Regjeringen for øvrig også – at nettolønnsordningen, det med tonnasjeskatt, er blant de aller viktigste elementer når vi snakker om å styrke norsk skipsfart?

Statsråd Erna Solberg: Regjeringen anerkjenner at vi har inngått et budsjettkompromiss med Fremskrittspartiet, som har vernet nettolønnsordningen som den er i dag, over en tid, og vi går igjennom de spørsmålene som er knyttet til budsjettforliket og videreutviklingen av ordningene.

Nå har jeg lyst til å understreke at det er mange sektorer i dagens næringsliv som er utsatt for ganske tøff internasjonal konkurranse. Det er ikke bare skipsfarten. Men på noen områder får skipsfarten mer konkurranse i årene fremover. Det er en av grunnene til at vi bl.a. har sett på spørsmålet om arbeidstillatelse langs kysten, som har gjort at vi har imøtekommet de delene av den internasjonale skipsfarten som har vært redd for at vi skulle bruke det spørsmålet til å begrense konkurransen, og dermed bidratt til å lokke internasjonal skipsfart tilbake igjen.

Det er ikke noe enkelt spørsmål å finne ut hvordan vi skal klare både å være konkurransedyktige og å opprettholde kompetanse når det er så store velstandsulikheter og kostnadsulikheter i verden. Det er et perspektiv som vi er nødt til å ha med i stortingsmeldingen, at vi ikke på alle punkter kommer til å være konkurransedyktige i fremtiden. Da må vi finne de områdene der vi kan være konkurransedyktige.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 8.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av nærings- og handelsministeren.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg ønsker å stille kommunal- og regionalministeren følgende spørsmål:

«Det er ingen offentlig kontroll med strømmålere. Dermed kan man risikere at noen strømmålere går for fort, og at man dermed betaler for strøm man ikke har brukt. Nettleverandøren man er tilknyttet, eier strømmåleren, men er ikke pålagt å justere den. Det er fordi strømmålere i dag er unntatt fra lov om mål og vekt. Strømmålere kan dermed måle feil i årevis uten at det blir oppdaget.

Ser statsråden i disse «strømtider» at dette er merkelig, og vil statsråden i så fall gjøre noe med dette?»

Statsråd Erna Solberg: Representanten stiller spørsmål ved om det i dag er tilstrekkelig kontroll med strømmålerens nøyaktighet. Det er i dag om lag 2,2 millioner strømmålere i norske husstander og småbedrifter, og med de strømpriser og det forbruk av elektrisk energi vi har i dag, kan unøyaktige strømmålere ha økonomiske konsekvenser både for den enkelte forbruker og den enkelte småbedrift.

Jeg vil derfor først slå fast at nettleverandørene uavhengig av eventuelle kontrollordninger har et klart ansvar for å sikre at strømmålerne er av god kvalitet slik at forbrukere og småbedrifter kan ha tillit til måleresultatene.

For å øke kvaliteten på strømmålere i Norge ble det innført førmarkedskontroll av strømmålere fra 1. januar 2003. Førmarkedskontroll innebærer at strømmålerne blir typegodkjent og kontrollert før de selges. Innføring av førmarkedskontroll sikrer at strømmålere som selges i Norge, er nøyaktige og pålitelige, og at de er i tråd med internasjonale krav til kvalitet.

Når det gjelder strømmålere som allerede er i bruk, er det riktig at det i dag ikke er noen form for offentlig kontroll. Det ligger samtidig som et mål for Regjeringens politikk å redusere skjemaveldet, og vi vil derfor være varsom med å innføre nye og kostnadskrevenne kontroll- og reguleringsopplegg.

Nærings- og handelsdepartementet har tatt kontakt med Justervesenet, som er fagmyndigheten på området, for å få utredet hvor stort omfanget av feilmålinger er for å kartlegge i hvilken grad det er behov for offentlige kontrollordninger. Høsten 2002 foreslo Justervesenet etter en vurdering at det stilles krav til at nettleverandøren gjennomfører statistisk kontroll av strømmålere ved godkjente laboratorier. Justervesenet skal føre tilsyn med at dette utføres, og at resultatene følges opp.

Ut fra de opplysninger Justervesenet har hentet inn, er det imidlertid vanskelig å påvise at en kontrollordning vil medføre noen samfunnsøkonomisk gevinst eller et samfunnsøkonomisk tap.

Næringsministeren vil på denne bakgrunn ta initiativ til en dialog med nettleverandørene så vel som andre relevante departementer og institusjoner for å se hvordan vi kan sikre at publikum har den nødvendige tillit til strømmålerne.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker statsråden for svaret, som var delvis greit, men samtidig er jeg ikke helt fornøyd. Det er selvfølgelig sett i forhold til strømkjøperne i dag. Det er 2,2 millioner strømmålere spredt rundt i Norges land, og mange av strømkjøperne kjøper strøm for 20 000–30 000 kr i året, kanskje mer, kanskje mindre – det varierer jo selvfølgelig. Det finnes egentlig ingen lov om denne måleren. Men går en på en bensinstasjon og kjøper én liter bensin à 9 kr, da har pumpa vært kontrollert i forhold til en lov – pumpa blir justert og kontrollert hvert år etter loven om mål og vekt.

Det er klart at for at det skal være et tillitsforhold mellom kjøper og selger, må det også være en strømmåler som kjøperen er 100 pst. sikker på viser riktig, og særlig i disse tider. Nå er det snakk om så mye penger sett i forhold til den ene literen bensin som jeg bare tok som et eksempel. Jeg takker også statsråden selvfølgelig for at en skal gå i dialog med nettleverandøren, men en må ha noe strengere, det må flere kontroller til. For er det slik at en kjøper er usikker, kan han få en til å komme og se på strømmåleren, men er den riktig, må strømkjøperen betale for kontrollen, og er det feil, koster det ingenting.

Statsråd Erna Solberg: Det er en vesentlig forskjell mellom én pumpe på en stasjon og bensinstasjoner rundt omkring i landet og 2,2 millioner strømmålere, nettopp det at det er så utrolig mange av dem. Når det er gjort beregninger fra Justervesenet som altså viser at det ikke nødvendigvis er noen samfunnsøkonomisk gevinst, betyr det at feilmålingene kanskje ikke er så store at det er riktig å innføre en fullstendig kontrollordning. Så trodde jeg faktisk at Fremskrittspartiet, på samme måte som regjeringspartiene, er opptatt av og enig i at vi skal bruke mindre ressurser på ting som ikke er målrettet i vårt samfunn. Jeg er enig i at det er viktig for nettselskapene og strømkjøperne at strømmålerne deres er troverdige. Derfor er det en ordning hvor man kan ta kontakt med sin nettleverandør og få sjekket systemet. Jeg har imidlertid lyst til å minne om at det kan også bli en veldig stor kostnadsoperasjon, så det er viktig å ha en kontrollmekanisme slik at man ikke gjør det hvis det er unødvendig, og en av de mekanismene vil alltid være at man kan komme til å måtte betale for det besøket hvis det viser seg at det ikke er feil.

Men næringsministeren vil altså gå gjennom dette og ha en dialog med nettselskapene, og det tror jeg, når vi ikke har funnet en samfunnsøkonomisk gevinst ved å innføre en offentlig kontrollordning og et nytt regelverk på dette området, bør være den riktige veien å gå. For vi skal altså ha en bedre begrunnelse – når vi ikke har en økonomisk besparelse og ikke ser det – for å innføre nye offentlige kontrollordninger.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker nok en gang for svaret.

Det er klart at både Fremskrittspartiet og regjeringspartiene mener at vi skal bruke mindre ressurser på slike ting, som statsråden sier. Men samtidig må vi tenke på den enkelte forbruker. Hvis en kjøper strøm for 30 000 kr, og strømmåleren går 10 pst. feil, er det snakk om 3 000 kr, og x antall år framover blir det mye penger. Når det heller ikke finnes noen lov eller noe regelverk for hvor ofte en strømmåler skal skiftes eller på andre måter justeres, kan det være at en del er litt usikre på om strømmåleren virker riktig. Jeg tror også at en kontrollordning ville ha den virkningen at de som eventuelt kunne tenke seg å jukse med en strømmåler – jeg sier «tenke seg» å jukse med en strømmåler – ikke gjør det. Så jeg tror ikke at dette nødvendigvis vil koste noe for nettleverandøren, for jeg tror det blir en pluss/minus nytteverdi her som kommer ut på null, men at man får et bra tillitsforhold til nettleverandøren.

Statsråd Erna Solberg: Det er altså gjort en beregning fra Justervesenet som viser verken gevinst eller tap samfunnsøkonomisk. I tillegg er det gjort en beregning på hva en statistisk, altså tilfeldig, måling vil koste. Det vil koste opp mot 20 mill. kr. Det vil bli en utligning på de andre, men en slik statistisk kontroll vil ikke gi enkeltpersonen en større garanti for at akkurat din strømmåler er riktig. Derfor synes jeg nok at når næringsministeren har sagt at man ønsker en aktiv dialog med nettleverandørene, bør man forsøke å finne gode løsninger på dette. I dagens situasjon tror jeg både energiselskapene og nettleverandører er opptatt av å ha et godt kundeforhold, opptatt av å bygge troverdighet, og det kan helt klart bety at de også er villige til å gjøre noe i sine egne servicestrategier knyttet til sine egne strømmålere. Da kan det være at det vil være riktig at vi holder oss litt tilbake fra offentlige inngrep i denne sammenheng.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 20.

S p ø r s m å l 2 0

Ranveig Frøiland (A): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Bergen kommune kjem svært uheldig ut når det gjeld utjamning av skatten. Bergen «taper» også som følgje av inntektsutjamninga. Kommunen får heller ikkje ta del i dei spesielle tilskota i inntektssystemet. Bergen kjem på 91,6 pst. av landsgjennomsnittet trass i at skatteinngangen er høgare enn landsgjennomsnittet. Bergen har i oktober 2002 søkt om ekstra midlar for 2003.

Kva vil statsråden gjera, og når kan Bergen få svar på søknaden?»

Statsråd Erna Solberg: Jeg vet at Bergen kommune som storby står overfor en del utfordringer som mindre kommuner ikke har. Fra og med 2003 tildeles derfor Bergen kommune et midlertidig storbytilskudd. I løpet av våren vil Regjeringen videre legge frem en storbymel-

ding som tar opp de spesielle utfordringene som Bergen og de øvrige storbyene står overfor.

Bergen kommune søkte i oktober 2002 om 100 mill. kr i ekstra rammetilskudd i 2003. Ekstra rammetilskudd tildeles i prinsippet kun dersom en kommune er i en særlig vanskelig økonomisk situasjon som skyldes forhold kommunen selv ikke rår over. De sakene som Bergen kommune begrunnet søknaden med, var ekstra pensjonsutgifter, vedlikeholdsetterslep, rus og psykiatri, befolkningsendringer og ressurskrevende brukere. Disse spørsmålene er generelle for kommunesektoren og ikke spesielle for Bergen kommune.

For å unngå å rokke ved prinsippet om likebehandling av kommuner og fylkeskommuner har departementet avslått søknaden fra Bergen kommune i brev av 29. januar 2003. Flere av de sakene som Bergen kommune tok opp, vil dessuten bli bedre ivaretatt i 2003 enn tidligere, f.eks. gjennom raskere gjennomslag for befolkningsendringer og det midlertidige storbytilskuddet.

Bergen kommune hadde i 2002 skatteinntekter på 104 pst. av landsgjennomsnittet og ble derfor omfattet av kompensasjonsordningen i inntektsutjevningen. Det vil si at Bergen kommune fikk kompensert 90 pst. av differansen mellom egen skatt og referansenivået på 110 pst. av landsgjennomsnittet. Bergen kommune måtte imidlertid som alle landets kommuner være med på å finansiere inntektsutjevningen. På bakgrunn av at Bergen måtte ha mindre i brutto inntektsutjevning enn hva finansieringen av inntektsutjevningen koster, ender Bergen opp med et negativt inntektsutjevningstilskudd.

Bergen kommune hadde lavere nivå på frie og korrigerte inntekter enn landsgjennomsnittet. De kommunene som har høyere inntekt enn landsgjennomsnittet, har relativt høyere skatteinntekter og/eller særskilte regionalpolitiske tilskudd. Det vil derfor være slik at så lenge man ikke har full inntektsutjevning, og man har regionalpolitiske tilskudd, må Bergen kommune påregne å ha et inntektsnivå som ligger noe under landsgjennomsnittet.

Ranveig Frøiland (A): Eg vil takka for svaret, men eg må seia at eg er svært skuffa over at Bergen får avslag på søknaden sin.

Eg trur at statsråden og eg er veldig einige om at Bergen er i ein særleg vanskeleg situasjon. Og vi veit at når 230 000 menneske i Bergen er avhengige av helsetilbod, omsorgstilbod og skuletilbod, ramar det veldig mange.

Bergens Tidende har i fleire artiklar dei siste dagane fortalt om at ein må kutta som følgje av at Regjeringa med støtte frå Framstegspartiet svelteförar kommunane. Kommunane får overført for lite pengar til å løysa grunnleggjande oppgåver.

Det er sjølv sagt også vanskeleg for bergensarar å skjona at skatteinngangen i Oslo og Stavanger skal ramma dei. For han er for låg. Det er altså ikkje skatteinngangen i Bergen i fjor som er låg, men skatteinngangen i andre kommunar.

Eg kjenner til korleis systemet verkar, men det er klart at i ein slik situasjon, med alle dei store oppgåvene som

ikkje vert løyste, spør eg: Kva vil statsråden gjera for bergensarane?

Statsråd Erna Solberg: Statsråden har en fullmakt fra Stortinget til å behandle skjønnsmidler og gi særlige tilskudd. Men det er altså rammer for hva statsråden kan gjøre innenfor det. Og rammen er at det skal gjelde særlige utgifter og særlige situasjoner utenfor egen kontroll.

Den søknaden Bergen kommune har fremlagt, viser ikke at det er en særlig vanskelig situasjon på disse områdene, eller en situasjon som er annerledes enn i resten av kommunesektoren.

Når det gjelder det at den økonomiske situasjonen skyldes hendelser utenfor Bergen kommunes egen kontroll, må jeg faktisk si at det er jeg ikke helt enig i. Jeg tror at noen av grunnene til de store underskuddene i Bergen kommune er mangel på kostnadskontroll, ikke en situasjon som er særlig annerledes.

Så til de spørsmålene som er annerledes for Bergen kommune, nemlig spørsmål knyttet til storbyproblematikken. Det har vi for det første gjort noe med i inneværende budsjettår. Vi har i tillegg sagt at vi kommer tilbake til det i storbymeldingen. Vi kommer også til å se på spørsmålet knyttet til inntektsutjevning. Men det er nå en gang slik at det inntektssystemet vi har, på enkelte områder delvis er vedtatt mot min stemme, som tidligere stortingsrepresentant fra Høyre, og det slår negativt ut for Bergen.

Ranveig Frøiland (A): Eg takkar igjen for svaret.

Det er også slik at ein statsråd har fullt høve til å koma til Stortinget med forslag om auka midlar til overføringar til kommunane, men det ønskte ikkje denne statsråden å gjera. Hadde Arbeidarpartiet sitt forslag vorte vedteke, hadde Bergen kommune hatt 45 mill. kr meir å rutta med i år. Det er viktige pengar.

Det er klart at i den situasjonen ein no er i, der storbyane har store utfordringar, må eg setja mi lit til at statsråden den vil gjera noko med det i den storbymeldinga som kjem. Men det er for dårleg i dag. Det vert for dårlege tilbod. Eg er heilt ueinig med statsråden i at Bergen ikkje har kontroll med sine kostnader. Både KOSTRA-tal og anna har vist at Bergen kommune er veldig godt administrert, men kommunen har eit stort innbyggjartal og storbyproblem som ein ikkje har i mange andre kommunar i dette landet. Difor må det verta storbymeldinga ein skal satsa på, og då spør eg igjen statsråden: Vil ho gjera noko for Bergen?

Statsråd Erna Solberg: Vi har meldt til Stortinget at vi kommer med en melding om storby spørsmål som dreier seg både om måten vi skal ha en dialog og samhandling med storbyene på, fordi de har spesielle utfordringer, og om de kostnadskrevende utfordringene som storbyene har.

Jeg er enig i at man må se nærmere på deler av inntektssystemet, men det må sees i en helhet. Jeg kan ikke gå inn og si at fordi jeg kommer fra Bergen, eller fordi noen stortingsrepresentanter ber meg om det, skal jeg gi

mer penger til den byen, hvis man ikke objektivt sett kan si at Bergen har kommet skjevere ut enn andre i det systemet.

I tillegg vil jeg minne om at den siste rapporten fra finansbyråden i Bergen tilsier et underskudd på nærmere 250 mill. kr, så det ville ikke vært mangel på «kuttebehov» også med representanten Ranveig Frøilands alternative budsjett for Bergen kommune.

Jeg mener nok at det fortsatt mangler noe på økonomistyringen, og jeg håper at Bergen kommune viser seg mer delaktig i de omstillingsprosesser som mange andre kommuner deltar i, enn det vi så langt har sett fra Bergen kommunes side. Jeg tror de har et behov for å få tettere kontroll med sin egen økonomi.

S p ø r s m å l 2 1

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Statssekretæren i Kommunal- og regionaldepartementet har offentlig uttalt at Troms og Finnmark fylker bør slås sammen.

Er statsråden enig i sin statssekretærs uttalelse?»

Statsråd Erna Solberg: Bakgrunnen for statssekretærens uttalelser er egne opplevelser med grenser som skaper unødvendig byråkrati og byrder for innbyggerne, bl.a. grenseoverskridende næringsvirksomhet i det området. Færre grenser, det gjelder både fylkes- og kommunegrenser, ville etter statssekretærens erfaringer skapt færre hindringer og et enklere hverdagsliv for mange av innbyggerne i de to fylkene det er snakk om. Det er jeg enig i. Vi må som politikere arbeide for større enkelhet og mer effektiv bruk av ressursene enn det vi gjør i dag.

Det som ligger fast som et utgangspunkt for både meg og statssekretæren, er at sammenslutninger, både på fylkesnivå og på kommunenivå, skal basere seg på lokale initiativ og lokale myndigheters beslutninger. Men dermed er det ikke sagt at vi som politikere ikke kan delta i debatten om hensiktsmessigheten av dagens grenser. I den konkrete saken uttaler statssekretæren seg på bakgrunn av sin nære kjennskap til disse fylkene. Personlig har jeg ikke noe spesielt synspunkt på om Troms og Finnmark bør slå seg sammen. Det har jeg pr. i dag ikke noe grunnlag for å mene noe om. Når statssekretær Eira som politiker fra området initierer en slik debatt, synes jeg det er positivt, for jeg tror vi trenger noen av disse debattene. Debatten skal foregå lokalt. Både regjering og storting har understreket frivillighet, men det skal ikke være til hinder for at en debatt faktisk startes.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Forstår statsråden at uttalelser fra en statssekretær må forstås som Regjerings syn, og at en slik uttalelse som den jeg refererte til, skaper usikkerhet om omlegging av alt fra fylkesmanns-embetet til andre regionale statsfunksjoner i de berørte fylkene? Eller er det slik at uttalelser fra statssekretærer

under statsråd Solberg er å forstå som personlige ytringer og ikke som departementets og Regjeringens syn?

Statsråd Erna Solberg: Det er faktisk slik at også i denne regjeringen er det rom for at statssekretærer, på lik linje med mange tidligere statssekretærer, med bakgrunn i et bestemt område kan delta i en politisk debatt og ha politiske synspunkter som ikke er stemplet og sanksjonert av en statsråd.

På dette området har Regjeringen hele tiden understreket frivilligheten. Vi har hele tiden understreket behovet for at man tar den lokalpolitiske debatten, og behovet for at man har brukernes, innbyggernes, hensyn i fokus.

Jeg kommer aldri til å overprøve statssekretærers innspill og synspunkter i en debatt. I så måte har kanskje Høyre en annen organisasjonsmessig kultur enn det Arbeiderpartiet tradisjonelt har hatt. Det er jo en kjent sak at den demokratiske sentralismen er noe mer rotfestet i Arbeiderpartiet enn den har vært i Høyre. Vi mener at man kan delta i en lokal debatt og initiere en slik en, uten at det betyr at den blir en offentlig stemplet sak som da nødvendigvis er Regjeringens politikk.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Kan statsråden da klargjøre når en statssekretær uttaler seg om Regjeringens syn, og *når* statssekretæren synser på egne vegne? I dette tilfellet har statssekretæren gitt uttrykk for et synspunkt som må antas å være svært kontroversielt, og som ligger under hans departements ansvarsområde. Er det da slik at man for ettertiden skal se bort fra statssekretærens uttalelser på områder under Kommunaldepartementet?

Statsråd Erna Solberg: Nei, det skal man ikke, men man skal kanskje la være å være så ekstremt opptatt av at dette er saker som på ethvert tidspunkt bare skal ses i lys av at det er Regjeringens politikk. Jeg mener at politikere skal delta i den lokale debatten. Jeg må minne om at statssekretæren gav uttrykk for dette som et personlig synspunkt i et bredt anlagt intervju, i en bisetning som ble valgt ut og gjort til en stor sak av det medium som intervjuet ham.

Jeg tror ikke vi får gode politikere, verken som statssekretærer, regjeringsmedlemmer eller i Stortinget for den saks skyld, hvis vi skal båndlegge enhver politisk debatt slik at alle blir overforsiktige med hva de sier, fordi det kan mistolkes eller oppfattes på annen måte.

S p ø r s m å l 2 2

Ola T. Heggem (Sp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Under familie-, kultur- og administrasjonskomiteens reise til Eide kommune ble det ved Svanviken Statlige Mottak gitt en grundig orientering om konsekvensene av endret regelverk for norskopplæring for asylsøkere som trådte i kraft fra 1. januar 2003. Dette har medført økt passivitet i hverdagen og mistriivsel blant asylsøkerne.

Hvordan vurderer statsråden denne situasjonen, og hva vil statsråden gjøre for å sikre at asylsøkere i mottak får et verdig tilbud å fylle hverdagen med?»

Statsråd Erna Solberg: I en situasjon der Regjeringen har måttet foreta prioriteringer i forhold til fordeling av ressursene, mener vi det er viktigst å prioritere dem som skal bli i landet, i forhold til norskundervisning. Denne prioriteringen har Stortinget gitt sin tilslutning til, ettersom forslaget om å ta bort norskundervisningen til asylsøkere inngikk i forslaget til statsbudsjett for 2003.

Blant asylsøkere som kommer til Norge i dag, er det om lag 80 pst. som ikke får innvilget opphold. Disse skal reise hjem. Regjeringen ser det ikke som hensiktsmessig å bruke store ressurser på norskundervisning til så mange personer som likevel ikke skal bli i Norge. Asylsøkere har heller ikke en lovfestet rett til et tilbud om norskundervisning. For 2003 er det likevel bevilget 4,8 mill. kr til aktivitetstiltak i mottak som en følge av bortfallet av norskopplæring til asylsøkere. De som har fått innvilget oppholdstillatelse, men som fortsatt blir boende i mottak i påvente av bosetting, skal få norskopplæring som nå.

Regjeringen velger å bruke ressursene på dem som har fått opphold i Norge. Som et ledd i denne satsingen arbeider vi for å gjøre norskopplæringen til en rett og en plikt for den enkelte. Regjeringen har også foreslått å lovfeste en ordning for nyankomne innvandrere som kombinerer et introduksjonsprogram med en introduksjonsstønad. Det er kommunene som får ha ansvaret for ordningen, og som får en plikt til å tilby et individuelt tilpasset introduksjonsprogram til nyankomne innvandrere med behov for grunnleggende kvalifisering. Målet med introduksjonsordningen er å gi nyankomne innvandrere en effektiv og hensiktsmessig overgang til yrkeslivet eller ordinær utdanning. En del kommuner har allerede innført tilsvarende ordninger, mens det i lovforslaget er foreslått å gjøre ordningen obligatorisk fra 1. september 2004.

Avslutningsvis vil jeg vektlegge at mange asylsøkere med antatt grunnløse søknader har kort oppholdstid i mottak. Utlendingsdirektoratet praktiserer nå en differensiert behandling av asylsøknader og fokuserer på rask behandling av dem med antatt grunnløse søknader. Slike personer prioriteres også for uttransportering.

Ola T. Heggem (Sp): Under besøket i Eide kommune kom det klare meldinger både fra politisk og administrativ ledelse, fra ledelsen på mottaket og ikke minst fra søkerne. I Eide har det vært en ganske sterk kommunal satsing på dette. De har satset på kompetanse, og de har bygd opp en internasjonal skole rundt dette. Norskundervisningen lå definitivt i botnen for denne kompetansesatsingen.

Jeg deler statsrådets syn på at det er viktig å få ned saksbehandlingstiden, og er glad for at det blir sagt. Faktum er at det fortsatt går ganske mange måneder og faktisk år. Resultatet er at de snur døgnnet. De tar barna ut av barnehage og det blir gnisninger. Liknende signal har vi

(Heggem)

fått fra Nord-Trøndelag, der ca. 10 pst. av søkerne i dag har tilfredsstillende norskundervisning.

Jeg tenkte ikke å dra opp en debatt om innvandringspolitikken generelt – det var ikke min hensikt – men norskundervisningen er fundamental, og som statsråden sier, er det ca. 20 pst. som får opphold. Da er mitt spørsmål: Er muligheten for skikkelig integrering for disse 20 prosentene på en måte ofret gjennom dette vedtaket? Det er tross alt 20 pst. som skal være i Norge. Deler statsråden det synspunktet?

Statsråd Erna Solberg: Nei, jeg mener faktisk at de sett av tiltak vi setter i verk, innebærer en mye mer systematisk og kraftig oppfølging av dem som skal bli bosatt, enn det som tidligere har vært tilfellet. Blant annet er et av de viktigste tiltakene å gi en komprimert og god norskopplæring. Jeg har lyst til å gjøre oppmerksom på at vi i mange år har fått sterke signaler om at opplæringen i norsk for asylsøkere har vært vanskelig fordi man i klassene har hatt personer som sitter med avslag, som ikke har vært motivert til å delta i undervisningen, og som har vært uromomenter, slik at kvaliteten på bruken av disse midlene heller ikke har vært god mange steder.

Det vi kommer til å gjøre, er selvfølgelig å fokusere sterkt på norskopplæring med én gang de har fått positive vedtak. Jeg har lyst til å kommentere én ting når det gjelder den lange tiden man sitter på mottak. Mange av dem som sitter lenge, har fått avslag og sitter og venter på klagebehandlingen sin. Akkurat den gruppen har faktisk en veldig lav motivasjon for å delta i dette.

Ola T. Heggem (Sp): Statsråden minner om aktiviseringstiltakene og potten til det på 4,8 mill. kr. Jeg er også kjent med at det er kommuner som har hatt søknad inne ganske lenge, og som ennå ikke har fått svar. Nå skriver vi faktisk februar, og det er iallfall gått én måned.

Mitt håp gjennom å bringe dette inn i stortingssalen var for det første å finne løsninger slik at norskundervisningen kan starte opp senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett til våren, og for det andre å påskynde at de midlene som faktisk er bevilget, blir stilt til disposisjon snarest. Kan statsråden love i det minste iallfall å vurdere muligheten for at dette faktisk kan skje?

Statsråd Erna Solberg: Stortingsflertallet har vedtatt et budsjettopplegg for 2003. Jeg vil ikke stå i denne sal og si at vi skal revurdere eller endre dette. Budsjettopplegget for 2003 var altså en vurdering av hvordan vi best kunne bruke pengene. Skulle vi hatt mer penger knyttet til integreringstiltak, var ikke dette det området jeg ville startet på først. Vi har mange områder det er behov for å gjøre dette bedre på. Derfor vil jeg ikke legge opp til at vi i revidert nasjonalbudsjett skal reversere et vedtak som altså har fått flertall i det budsjettet vi har fremforhandlet med andre partier.

Når det gjelder tildelingen av midlene til aktivitetstilskuddet som er lagt inn, skal vi sørge for at det blir utbetalt raskest mulig. Det er nok mulig at vi i fremtiden må

se mer på hvilket dagtilbud vi skal legge opp til. Det er ikke sikkert at det skal være norskopplæring. Det er mulig at vi skal utvikle den biten som går på å gi andre typer aktivitetsopplegg, bedre i fremtiden. Det kan vi komme tilbake til, men jeg tror ikke den måten norskopplæringen har vært organisert på, eller det å gi slik opplæring til alle asylsøkere som kommer, har vært riktig.

Spørsmål 23

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF): Eg vil stilla fylgjande spørsmål til forsvarsministeren:

«Kystradar Sør er lagt ned». – eller rettare sagt: vedtatt lagt ned. «Kystradartenesta i denne landsdelen er viktig, ikkje berre for Forsvaret, men også for Kystverket, redningstenesta, Tollvesenet og i samband med miljø- og grenseovervaking.

Kan statsråden opplysa om Regjeringa har alternative planar for denne radartenesta?»

Statsråd Kristin Krohn Devold: Kystradar Sør ble bygd på 1960-tallet ut fra helt andre militære behov enn dem Forsvaret har i dag. En vesentlig andel av kostnadene knyttet til etableringen av Kystradar Sør ble dessuten dekket av NATO.

Slik det fremgår av St.prp. nr. 55 for 2001-2002 foreslo Regjeringen å legge ned Kystradar Sør. Det var fordi denne kystradarkjeden nærmer seg slutten av sin tekniske levetid og hadde liten operativ verdi for Forsvaret i dag.

Denne radarkjeden gav heller ikke fullstendig dekning langs hele kysten av Sør-Norge. Jeg vil dessuten påpeke at ingen sivile etater har benyttet informasjon direkte fra Forsvarets kystradarkjede.

Beregninger viser at en modernisering og utbygging av Kystradar Sør vil kreve betydelige investeringer. NATO er ikke villig til å bidra til finansiering av en slik oppgradering, og andre prosjekter gis langt høyere prioritet fra Forsvarets ledelse. Ut fra en helhetlig vurdering kom Regjeringen derfor fram til at en utvidelse og modernisering av radarkjeden ikke kunne prioriteres i forhold til andre og mer kritisk viktige omstillings- og moderniseringsprogrammer i Forsvaret. Stortinget sa seg enig i dette den 19. juni i fjor, gjennom Innst. S. nr. 232 for 2001-2002 som gav sin tilslutning til forslagene i St.prp. nr. 55.

Regjeringen har dermed ikke alternative planer for Kystradar Sør. Forsvaret har imidlertid en rekke ressurser som bidrar til verdifull overvåking av kysten. I tillegg til fly- og fartøysressurser omfatter dette bl.a. elektroniske sensorer, satellittbilder og kystovervåkingssystemet COSS, Coastal Operations and Surveillance System.

Regjeringen vil dessuten gjennomføre flere tiltak for å sikre bedre overvåking av kysten. Ved utbygging av nettverk for automatisk identifisering av skip, AIS, i 2003-2004 legges det til rette for overvåking av AIS-pliktige skip langs hele kysten.

Videre ønsker Regjeringen å utvide territorialfarvanet fra 4 til 12 nautiske mil, noe som åpner for at vi kan utøve kontroll av skipstrafikken i et større geografisk

område. I tillegg vurderes det nå om det skal etableres en felles sivilmilitær billedoppbyggingssentral som vil kunne motta informasjon fra både sivile og militære overvåkingsressurser. Overvåking av norskekysten er en samfunnsoppgave som i så fall vil kreve økonomiske og praktiske bidrag fra en rekke sivile så vel som militære aktører.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg takkar statsråden for svaret.

Eg har stor forståing for at ein ikkje vil satsa vidare på teknisk utstyr som er utslite, og som i tillegg kanskje er forelda. I svaret nemner statsråden ei rekkje moderne og teknisk avanserte ressursar som på ulikt vis kan bidra til overvakinga av kysten. Det er interessant. For i tillegg til Forsvarsdepartementet er det fleire departement med sine underliggjande etatar som bør ha stor interesse av ei dekkjande og effektiv kystovervåking. Eg nemner som eksempel miljøovervåking, grenseovervåking, redningstenesta, fiskerioppsyn og tolletaten sine behov. Mitt tillegsspørsmål vert då: Er det eller vil det bli teke initiativ til for det fyrste å få klarlagt alle dei behova og interesse- ne som knyter seg til overvåking av kysten vår, og for det andre å få klarlagt korleis tilgjengelege ressursar kan utnyttast så effektivt som mogleg, og om dei ressursane som er tilgjengelege, er tilstrekkelege i forhold til det totale behovet?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg er glad for at spørsmålsstilleren her nettopp trekker fram alle de ulike departementer som er berørt, og som har behov knyttet til kystovervåking. Det pågår et tverrdepartementalt prosjekt i Regjeringen knyttet til en eventuell etablering av en felles sivilmilitær billedoppbyggingssentral. Forsvarsdepartementet er i dialog med berørte departementer, særlig Justisdepartementet og Fiskeridepartementet, med sikte på å utarbeide et utkast til notat og mandat. Forsvarsdepartementet vurderer også om en slik sivilmilitær billedoppbyggingssentral f.eks. kan legges til LDKN hvis interessen for et spleiselag mellom ulike departementer skulle vise seg å være til stede.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg takkar igjen for svaret, som gjev grunn til både tryggleik og optimisme.

Noreg har mykje kyst, og kysten betyr mykje for nasjonen. Derfor er kystovervåking viktig. Det har skapt ei viss uro at Kystradar Sør ville verta avvikla, men eg konstaterer at dette ikkje betyr ei svekt overvåking av kysten, snarare tvert imot. Eg tolkar svaret slik at me kan sjå for oss ei modernisert kystovervåking som tek vare på dei ulike behova som ein har langs kysten. Så eg takkar igjen for svaret.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Da føler jeg bare behov for å legge til at vi allerede i dag har noe som heter KYBAL. Det er en oppgave som er lagt til LDKN, og som handler om kystberedskap og aksjonsledelse ved fare for ulykker og akutt forurensning til sjøs. Hvis vi tar utgangspunkt i dette arbeidet og det arbeidet som er iverksatt for å identifisere andre departementer som har fellesinteresse med Forsvaret for å trygge sikkerheten på kysten, har vi muligheter til å kunne tjene brede samfunnsinteresser, og med den eventuelle billedoppbyggingssentralen gi økt trygghet for det som jeg oppfatter at spørsmålsstilleren er opptatt av, nemlig å kunne sikre oss mot både miljøkriser og andre kriser langs den lange kysten vår.

S p ø r s m å l 2 4

Fra representanten Inger S. Enger til miljøvernministeren:

«Miljøbil Grenland AS har utvikla et konsept på elbiler. Batteritypen de benytter, har unntak fra EUs regelverk fram til 2005. Utvikling av nytt, forurensningsfritt batteri er mulig hos SINTEF i Trondheim, men det koster 10 mill. kr. Firmaet har skaffa 7 mill. kr fra private aktører. Søknad til Forskningsrådet rett før jul gav negativt resultat. Å skrinlegge dette nasjonale miljøtiltaket ville være ille.

Hva kan statsråden gjøre for at Miljøbil Grenland AS ikke skal møte veggen rett før mål?»

S p ø r s m å l 2 5

Fra representanten Øyvind Korsberg til miljøvernministeren:

«Etter utvidelsen av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark har 40 hytter ved Snøfjellstjønning fått begrensede atkomstmuligheter. Hytteeierne nektes bl.a. å vedlikeholde en gammel atkomstvei, da det fryktes at den skal brukes mer. Dette er Oppdal kommune uenig i. Veien er normalt stengt for uvedkommende. Hytteeierne får nå begrenset glede av hyttene og naturen i området.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at vernarbeidet tilpasses eksisterende bruk?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Da skulle vi være ferdige med de spørsmålene som det var mulig å få stilt i dag.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.